

BRUNO JASIEŃŚ

FUTUROTIKUSAN I

FUTUROTIKUSAN

BRUNO JASIEŃSKI VERSEI

FORDÍTOTTA: BENCZES S. GÁBOR

Publio Kiadó
2013

ISBN: 978-615-5275-47-0

Nyomdai előkészítés és gyártás: HVG Press Kft.

© benczes s. gábor, 2013
e-mail: szinlap@gmail.com

A könyv megjelenését támogatta a Lengyel Intézet

A könyvborító kollázsa a költő korában készült felvételek alapján készült.
A kötetben látható fényképeken a szerző látható.

TARTALOM

BRUNO JASIEŃSKI ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE _____	4
INTRODUKCIÓNAK / JAK INTRODUKCJA _____	11
ÖKLENDEZŐ SZOBROK / RZYGAJĄCE POSĄGI _____	12
IPECACUANA / IPECACUANA _____	14
MORGA / MORGA _____	16
CAFE / CAFE _____	18
LÁNYKÁK AZ ERDŐBEN / PANIENKI W LESIE _____	19
SZERELEM AZ AUTÓBAN / MIŁOŚĆ NA AUCIE _____	20
PERCHE ? / PERCHE ? _____	21
AZ ELNÖK ÚR HALÁLA / ŚMIERĆ PANA PREMJERA _____	23
ESŐ / DESZCZ _____	28
TETEMEK KAVIÁRRAL / TRUPY Z KAWIOREM _____	29
INTERMEZZO / INTERMEZZO _____	32
GÁZOLÁS / PRZEJECHALI _____	33
LILI UNATKOZIK / LILI NUDZI SIĘ _____	34
TAVASZ / WIOSNA _____	37
PRÓZAUERSSEL / PROZOWIERSZEM _____	38
HÓ / ŚNIEG _____	40
SÉTAREPÜLÉS / SPACER _____	41
A VÁROS / MIASTO _____	42
INTERMEZZO / INTERMEZZO _____	52
UTAZÓ NŐK / PODRÓŻNICZKI _____	53
SEMMI / NIC _____	54
MARS / MARSZ _____	55

ŐSZI TANGÓ / TANGO JESIENNE _____	58
CIPŐ A GOMBLYUKBAN / BUT W BUTONIERCE _____	59
RÁADÁSNAK / NA BIS _____	60
A NŐK HÚSA / MIĘSO KOBIET _____	63
RENI TEMETÉSE / POGRZEB RENI _____	65
KÁNIKULA / UPAŁ _____	69
TAVASZIASAN / WIOSENNO _____	71
FOGAK / ZEMBY _____	72
ANGYALI ÜDVÖZLET / ZWIASTOWANIE _____	76
EGZOTIKUM / EGZOTYKA _____	78
NEKIK / IM _____	80
BALLADA / BALLADA _____	82
A FUTURISTÁKHOZ / DO FUTURYSTÓW _____	83
MARSYLIANKA / MARSYLIANKA _____	86
PROLÓGUS A „FUTBALL MINDENSZENTJÉHEZ” / PROLOG DO „FOOTBALLU WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH” _____	88
MESE A PINCÉRRŐL / BAJKA O KELNERZE _____	90
A HOLD FELESÉGE / ŻONA KSIĘŻYCA _____	92
MORZÉ / MORSE _____	95
TENGER / MORZE _____	97
TÚSZOK / ZAKŁADNICZY _____	98
KÖLTŐK HITVALLÁSA / OŚWIADCZYNY POETY _____	102
MAGYARÁZATOK _____	105

BRUNO JASIEŃSKI ÉLETE ÉS MŰVÉSZETE

Bruno Jasieński a lengyel futurista mozgalom egyik megalapítója és teoretikusa, a futurizmus legendás alakja, elképesztő művek szerzője.

Wiktor Zysman néven született 1901-ben a három részre szakított, önállóságától megfosztott Lengyelországban, Klimontówban. Apja orvos volt, és a városi zsidó közösség vezetője, de hogy feleségül vehesse Modzelewska Eufemia Mariát, egy nemesi származású hölgyet felvette a protestáns vallást. Három gyermekük született – Bruno, Irena és Jerzy. Bruno Varsóban egy gimnáziumban tanult, ahol az iskola újságját szerkesztette. Az első világháború kitörése után édesanyjával és testvéreivel Moszkvába költözött. Ott fejezte be gimnáziumi tanulmányait, egyúttal ott élte át az októberi forradalom eseményeit. Lenyűgözték Majakovszkij és az orosz futuristák munkái, és minden, ami körülötte történt, a forradalom. Kiváló eredménnyel leérettségizett, majd felvette a Bruno Jasieński nevet.

A háború után Lengyelország visszanyerte függetlenségét. 1918-ban Jasieński visszatért szülőföldjére, ahol amatőr színházat alapított Klimontówban. 1919-ben felvételt nyert a krakkói Jagelló Egyetem Bölcsészettudományi Karára, lengyel irodalom szakra. Két barátjával Kintorna néven futurista diák-klubot alapított. Ugyanakkor csatlakozott az Akadémiai Zászlóaljhoz, egy speciális katonai egységhez, akiknek feladata a Krakkóban állomásozó, megszálló osztrák seregek lefegyverzése volt.

Felvette a kapcsolatot a varsói futuristákkal, esteket, előadásokat szervezett, kiáltványokat fogalmazott, amelyek felkavarták a közvéleményt. Szerzője volt számos provokatív szövegnek, mely az általánosan elfogadott esztétikai és morális normákat bírálta. 1921-ben megjelent nyomtatásban Cipő a gomblyukban címmel önálló verskötete, majd Stanisław Młodożeniec, Tytus Czyżewski, Aleksander Wat, és Anatol Stern lengyel szerzőkkel együtt kiadtak egy antológiát, amely a Kés a hasban címet kapta. 1921-ben meghalt húga, Irene. A még ebben az évben a többi futuristával közösen

szerkesztett és kiadott magazinban, amely A futuristák egynapos címet kapta egyik versét, a Reni temetését Jasiński neki dedikálta. Úgyszintén róla emlékezve írta meg poémáját Dal az éhségről címmel, amely egy évvel később, 1922-ben jelent meg.

Jasiński ekkor már jelentős magazinoknak dolgozott, számos felolvasó esten szerepelt főként Krakkóban és Varsóban, ahol a legnagyobb színháztermeket is megtöltötte felolvasó estjeinek híre. Kiáltványokat jelentetett meg, melyekben többek közt a náci rendszer ellen is szólt. 1923-ban feleségül vette Klara Aremet, egy gazdag kereskedő lányát, egy fiúk született. Szemtanúja volt a krakkói megmozdulásoknak, ekkor tudatosult benne baloldali hovartartozása. Megírta az Izolda Morgan lábai című elbeszélését, egy évvel később Anatol Sternnel közösen Föld balra címmel kiadott egy antológiát, 1925-ben megjelent a Kulcsok c. novellája.

A futurista mozgalom erős politikai nyomás alatt állt, a rendőrség és a cenzorok elkobozták kiadványaikat, üldözték őket, kiváltképp Jasińkit, aki egyre határozottabban vett részt a baloldali, kommunista mozgalomban, ezért 1925-ben feleségével Franciaországba emigrált. Párizs egy szegény kerületében éltek, egyetlen bevételi forrásuk Jasiński újságcikkeiért fizetett csekély honorárium volt, amelyeket lengyel magazinoknak küldözgetett. Barátja, Zygmunt Modzelewski amatőr színházat szervezett lengyel munkásoknak Saint Denisben, amiben aktívan tevékenykedett ő is. Bruno egyre radikálisabb baloldali nézeteket vallott, belépett a Francia Kommunista Pártba. 1926-ban, a krakkói felkelésre emlékeztetve megírta a Jakub Szeláról szólok c. poémáját. Válaszul Paul Morand írt poémát – amit a L'Humanité részletekben le is hozott –, emiatt kiutasították Franciaországból.

A Jasiński család 1929-ben a Szovjetunióba költözött. Leningrádban mint hőst ünnepelték. Szovjet állampolgárságot és munkát kapott, vezető szerkesztője lett két nagy irodalmi lapnak is. 1930-ban elvált Klarától, teljesen megszakította kapcsolatát vele és fiával is, akit már többé nem is látott. A költő feleségül vette Anna Berziánt. Felhagyott a versírással, elbeszéléseket, novellákat, drámákat írt oroszul. Egyre jobban radikalizálódott, és lassan eltávolodott a lengyel köröktől. Orosz nyelven írta 1931-ben – Anatol Stern

fordította később lengyel nyelvre – híres drámáját, A próbababák bálját, melyet a világ számos színházában ma is játszanak. 1937-ben, a sztálini nagy tisztogatás idején letartóztatták, és 1938-ban kivégezték.

Jasiński lengyel, orosz és francia nyelven is írt. Több írása csupán folyóiratban jelent meg. Kiadott kötetei, alkotásai:

- But w butonierce (Cipő a gomblyukban) 1921 – önálló verskötet (*a költő egyetlen önálló kötete, mely teljes terjedelmében, az eredeti formai elemeket megőrizve olvasható e könyvben*)
- Nuż w brzuchu (Kés a hasban) 1921 – antológia A. Stern, A. Wat, T. Czyżewski, S. Młodożeniec költőkkel
- Jednodniuwka futuristów (A futuristák egynapos) 1921 – antológia A. Stern, T. Czyżewski, S. Młodożeniec költőkkel
- Pieśń o głodzie (Dal az éhezésről) 1922 – poéma
- Nogi Izoldy Morgan (Izolda Morgan lábai) 1923 – elbeszélés
- Ziemia na lewo (Föld balra) 1924 – antológia A. Stern költővel
- Klucze (Kulcsok) 1925 – novella
- Słowo o Jakubie Szeli (Jakub Szeláról szólok) 1926 – poéma
- Palę Paryż (Felégetem Párizst) 1929 – elbeszélés
- Rzecz gromadzka (Közös ügy) 1930 – dráma
- Bal manekinów (A próbababák bálja) 1931 – dráma
- Człowiek zmienia skórę (Az ember bőrt vált) 1933 – elbeszélés
- Męstwo (Bátorság) 1935 – novella
- Nos (Az orr) 1936 – novella
- Główny winowajca (A főbűnös) 1936 – novella
- Zmowa obojętnych (Közömbös összeesküvés) 1937 – elbeszélés (befejezetlen)

Bruno Jasiński futurizmusának célja nemcsak a provokáció, a hagyományok elutasítása és a művészet megváltoztatása. Szociális dimenziója volt, művészetével megtette az első lépéseket egy új típusú emberi közösség kialakításához. A költők olyan kis csoportjához tartozott, akik komolyan gondolták – szavaik, gondolataik meg fognak valósulni, felfogásuk szerint jó irányban.

Művészetében három fő elemet emelt ki: a társadalmat, az emberek helyét a társadalomban, és a gépet, azaz a technikát, a

haladást. Könyv kiadását anakronizmusnak tartotta, fontosabbnak vélte a kiáltványokat, felhívásokat. Úgy gondolta, hogy a művészet a tömegnek készül, a tömeghez kell szólania. Kiáltványában így posztulált: művészek az utcára! A modern művészetnek mindenütt meg kell jelennie. Az előadások, felolvasások (az ő nyelvezetén: koncertek), egyáltalán a művészet vonuljon ki a múzeumokból, csendes termekből, a vonatokon, villamosokon, éttermekben, gyárakban, kávézókban, tereken legyen jelen. Ott, ahol a tömegek vannak. A művészet dinamizálása a cél, közvetlen kapcsolat a befogadó közönséggel. A kölcsönhatás az alkotó és a közönség között egy folyamat, amely értelmet ad a művészetnek. Azért szervezett költői felolvasó esteket, hogy minél több emberhez eljussanak szavai. Népszerűsége akkora volt, hogy több ezer főt befogadó színháztermeket is megtöltött előadásának híre. Provokatív verseinek előadásait, botrányos felolvasásait a közönség bekiabálással, fütyüléssel, tojások, zöldségek bedobálásával zavarta meg – sokak, így a szerző legnagyobb örömére.

Jasieński költészetében jól látható a lenyűgöző mozgás: autók rohanása, emberekkel teli utca, parkok, sétányok, közösségi helyek, a nagyváros dinamikája. Menetelés, kirándulás, vonatkozás, a tánc és főként az autó, mely a legfőbb futurisztikus elem. A futuristák számára minden tárgy egyben műalkotás is. Ezek a tárgyak az új ember közegeibe tartoznak, kölcsönhatásban állnak egymással, Bruno tehát a gépekkel megszemélyesítette magát az embert, a haladást. Ezek a tárgyak, gépezetek főként a városokban jelentek meg. Jasieńskinek kettős hozzáállása volt a nagyvárosokhoz. Egyrészt csodálta, másrészt veszélyt, tragikus események, emberi tragédiák helyszínét látta bennük, amit eleve magukban hordoznak. Költészetében a városi ember névtelen, elesett, munkanélküli, prostituált, vagy épp kiváltságos, esetleg unatkozó, romantikára vágó. Hol ironikusan, hol lírikusan, harmonikusan, vagy épp ellenségesen viszonyult a városhoz, írt a városról, az abban élőkéről. Gyakran illesztette bele a városi közösségbe önmagát, verseiben gyakran ő az utas, ő a kávéházban ücsörgő ember, a tömegben elvegyült megfigyelő. A költő – jól ismerve a vidéki életet is – a béke és a társadalom harmóniáját várta a városoktól.

Mert a költő egyben ember, és mert Bruno egyben férfi – természetesen rengeteg versében felbukkannak a nők. Nemegyszer mint a társadalom veszteseit mutatja be őket, szenvedő alanyokat, máskor mint a férfi párját, kivel együtt élvezik az életet, igénylik a szerelmet, a lelki és a testi szerelmet is. Tisztelettel és szeretettel beszél róluk. Partnernek látja őket a haladásban, a technika használóinak, élvezőinek agitálja őket. De ahogy önmagát, a férfi társait, úgy női társait is tudta műveiben kritizálni, nevetségessé tenni, ha verse tematikája úgy kívánta.

Stílusában arra törekedett, hogy felszabadítsa a beszédet, írást, ezért gyakran nem létező, idegen, de hangulati célt szolgáló szavakat használt – sokszor direkt helytelenül leírva azokat. Egyik kiáltványában magát a lengyel helyesírást is egyszerűsíteni akarta, hogy a nyelv befogadása könnyebb legyen. Nagy figyelmet szentelt annak, hogy hogyan fognak szólni versei. Szeretett nehezen kimondható szavakat használni, hogy közönsége mintegy odaragadjon a témához, felkavarja, kérdésekre ösztönözze. Verseiben sok torlódó mássalhangzót használt, amitől azok mintegy „megrágottnak” hangzanak, több olyan verset is írt, melyeket nem lehet recitálni, játszott az egy szótagos szavakkal, ezeket a műveit szinte lehetetlen magyar nyelven bemutatni a nyelvi eltérések miatt. Hol ritmikusan írta verseit, hol kakofonikusan, szinte élvezve a hangzavart, a hallgató, olvasó ember értetlenségét, fejtörését. Néha maguk az akkortájt már ismert és elismert költők is beleestek csapdájába, kigúnyolták idegen szavait – de neki épp ez volt a célja. Nem rágaskodott szintaxishoz, logikához, nyelvtani szabályokhoz, sokszor a szépen, szabályosan írt verseiben hirtelen beszúrt szavakkal, a hagyományos szabályok felrúgásával megdöbbentette akkori hallgatóságát. Ugyanakkor a szinte teljesen spontán módon megírtak tűnő verseiben is határozottan költő tudott maradni, rímeket rejtett el bennük, egyszerű témákból jelentős következtetéseket vont le, miközben a versek ritmikája, gördülése, dinamizmusa, a benne sodródó líra és természetesen a tematika kifejtése magával húzta hallgatóságát, olvasóit. Erős, szinte erőszakos rímeivel állandóan figyelmésre készítette, szinte sokkolta őket.

A bemutatott versek felidéznek a XX. század elejét, és a rövid időre elterjedt, Magyarországon kevésbé ismert futurista költészetet annak egyik legjobb képviselője által. A művekben, melyek főként Bruno Jasiński költészetének első időszakában keletkeztek egy embereket szerető, emberekért aggódó, humánus, az életben helyét nem találó, szenvedő, mások szenvedéseit átélő, érzékeny költőt ismerhetünk meg. Aki nevetni tudott, cinikusan bár, de nemcsak másokon, hanem önmagán is.

benczes s. gábor

Megjegyzés:

A művekben előforduló valamennyi idegen szó, név és neologizmus magyarázata a könyv végén megtalálható.

INTRODUKCIÓNAK / JAK INTRODUKCIJA

*Csókolgatva a szifilisz szeretők
fájó ujjait jó hallgatni az elhaladó
villamosok éles énekét
amikor a szomszédos bolondokházából
áthallatszik a „dreaming” zene
és a moziban vis-à-vis
vörös harcot onestepelve
a water-sky ég alatt
zöld gézfátyolban
30 000. alkalommal
meghal Mia May...**

---

* a költemény a költő Cipő a gomblyukban c. kötetének nyitó verse

ÖKLENDEZŐ SZOBROK / RZYGAJĄCE POSĄGI

A Művészet Úrnőjének

Billentyűkre ültek ma az elferdült bémolok,
Rettentőn unatkozva ásítognak – Oaaaa...
Gioconda kis bugyiban az asztalon kucorog,
És hangosan erőlködik a cacao-choix.

Veri sápadt fényével az ősz a sárga fasort,
Mint önmagát korbácsoló, vándorló szektás,
Csak a fehér szobrok vannak mind kővé váltan ott,
„Helytállnak” mereven, mint örök anti-mozgás.

A Hölgy igazán klasszikusan... hanyagul nyugodt...
Ő, ki hidegen játszik a szíveknek húrján,
Oly merev és büszke... ki mindig csodásan tudott
Fellazulni 3 pohár curacao után.

Milyen furcsa, hogy a Hölgy még mindig változatlan,
Bár kétségtelenül tökéletesen modern. –
Minden szerdán és pénteken a Hölgy szalonjában
Verseiket szavalják Iwaszkiewicz és Stern.

Ám nekem – ki a kuluart annyira utálja,
Hol szeretni kell, mélézni ügyekre várva,
Van egy hamuszín budoárom esténcént nyitva,
Ahol megcsodálható a Hölgy pongyolája...

De most, Hölgyem, legyen inkább őrült és szertelen –
Lám a fa szobainas is nevet boldogan...
Ma versenyt fogunk futni a parkban körben,
S padra huppanni, kifulladásra halálosan.

Bámulva a velünk csókolódzó sok csillagot,
A tizedik Clicôt után egy pillanatra
Meglátjuk hirtelen ezt a fejre állt világot –
Mint egy Pathé & Co. film levetítve fordítva.

Élvezve az utcákon táncoló abszurdokat,
A pezsgőtől és ajkaktól részeg éjszakát,
A bokrok közt láttam az ÖKLENDEZŐ SZOBROKAT,
Ahogy tizenkét lakáj cipelt a parkon át.

IPECACUANA / IPECACUANA

Első előadásomon voltam,
(Vagy talán csak álmodtam...)
Ott ült a harmadik sorban
Egy hölgy kék rókában.

Beesettek a szemei,
Olyan nagyon mélyen ülök.
És hosszúak kék szempillái.
És szemhéjai, mint repülők.

Ritmikusan mondtam versem.
És Scriabinra gondoltam.
Hölgyek ültek a székeken
Selyemben és bársonyban.

Ültek a székeken urak is
Béka szemekkel, sápadtan...
És eszembe jutott Scriabin,
Amint a verset olvastam...

És volt minden, mint bárhol.
És volt minden, mint ma.
És ott, a harmadik sorban volt
A hölgy és a kék róka.

Fodrozódott kezében ritmikusan.
Unalom volt, krémes Nuda.
Széttérjedt lassan otthonában,
Mint sikamlós szarkóma...

Frankban kértem el gázsímat,
Aztán a holdat összetörtem,
És kidomborult az éjszaka,
Mint szeretóm keble mellettem...

És este összetöpörödve
Ültem a sarokban reggelig sírva,
Gondolva arra a szomorú hölgyre,
Kinek szeme, mint ipecacuana...

MORGA / MORGA

Jerzynek, ha kéri

Fekete, zárt kocsival jöttek.
(Este volt... őszi este...
Sár – spleen – álmodozás...)
Valami nehezet kicipeltek...
Ronggyal volt betakarva. Letették a kőre.
Fürgén dolgoztak.
A lámpa tisztán, fehéren világította meg őket.
Csend volt... Az ereszben énekelt az eső...
Lovak patái cuppogtak...
(...Valami történt... Valami történt...)

Megálltak a kíváncsiskodók.
Nézelődtek. Kérdeztek.
Rövid szavak röpködtek.
Szaggatott, rövid hangok.
Beszélgettek csendesen,
...és staccato...
...Prostituált. Így, 25 évesen...
...Szublimáció...
Felemelték a hordágyat. Bementek a folyosóra.
(Az eső esett... cseppek kopogtak a tetőn...)
Felragyogtak a lámpa előtt.
(...Árnyékok tánca...)
Levitték a ragacsos, síkos lépcsőn
a hatalmas, boltíves pincébe.
Sorban álltak ott a hordágyak.
Valami fekete villant... eltűnt...
Talán... ott...
Egy patkány?... Vagy az utcáról beeső árnyék?...

Egyikük lámpával világított.
Megálltak.
A fal mellé tették.
Hangosan kifújták orrukat.
Kimentek.

Fordult a kulcs a zárban...
Lassan eltávolodó hangok...
Lassan elhalkuló léptek kopogása...
(...Mint a gondolatok... mint a gondolatok...)
Aztán a kapu nyikordulása...
És semmi...
Csend...
Sötét...
Otthagyták EGYEDÜL, teljesen EGYEDÜL...
Egyes egyedül félretéve.

A hordágyak ott álltak sorban mozdulatlanul, letakarva.
Lábak lábak mellett.
A sarokban megvillant pár zöldes szem...
Egy... Aztán másik...
Bámultak sokáig, kutatva...

Valami zizgett a nedves kövezeten...

.....
Odafent égtek a lámpák.
Egy részeg munkás megbotlott a lépcsőn,
az utcák óceánján egy örök argonauta.

Száguldoztak az autók az úton szirénázva.

CAFE / CAFE

Mottó: „A karmester láthatóan megőrült...” Tuwim.

Karasiński és Verdi és Strauss és Bizet,
Csészek, kanalak, örület nagy vihogással.
A karmester liheg, orrán ferde pince-nez,
Mint Don Quijote küzd az egész zenekarral.

Tolakodnak! Segítség! És még egy vendég!
Legyen végre minden ajtó kulcsra zárva már!
Uraim! Elég legyen máááár! Uraim!! Eléééég!!
Ne legyen a kávézóból holmi ekstázbár!

Kiszőkített, halványlila velem vis-à-vis,
Grogot iszik, mint rutinos alkoholista.
Kicsit templom, kicsit olyan... chambre garnie
Félprofilal efroncko rádólve az asztalra.

Hölgyem, ön már tudja, hogy viselje szép arcát...
De miért iszik olyan sokat, kedves hölgyem?
Olyan „ritmikus” ön... és ez a décolletage...
Diszkrét módon mutat mindent... csak a nyakát nem.

Neheztel rám, drága hölgyem?! Nagyon sajnálom!
Álmom oly fűszeres, van benne abrykotyno.
Ma minden öreg dámához nagyon vonzódok,
Mámmal töltenek el... mint az argentin tango.

Valami feszít belül, mintha félbevágna
Egy komikus vonallal, de lágyan, ritmikusan.
Érzem, mindjárt felkelek, ráugrok az asztalra,
És szavalni kezdek új futurotikusan.

LÁNYKÁK AZ ERDŐBEN / PANIENKI W LESIE

Levelüket kihajtották csendbenalvó csonk cserek,
Ahogy lánykák mentek köztük, ahogy arra kóboroltak,
Gombát szedtek, hajolgattak az aranyos virágszálak,
Selymes, sárga húsos gombát, mik csak egyszer nőnek.

A crêpe de Chine kis ruhácskákra levelüket hullatták,
Míg alattuk ringott-ingott a sok színes fodros robe,
Fehér, síró nyúlánk nyírfák, a sok léha demimonde,
És az örök spleenbe sülyedt morcos bükkök, néma fák.

Levelüket kihajtották, leveleztek csendesen,
Plüss cipőkre cseppek hulltak, zokogtak a néma fák,
Bánatukat kis cipőkre cseppenként lehullatták...
Tovább mentek a kis lánykák. Lesz még sírás... vagy már nem...

SZERELEM AZ AUTÓBAN / MIŁOŚĆ NA AUCIE

Arany nyár volt, hexametert surrogott a négy nagy kerék.
Hátunk mögött pörgött a por, ahogy kocsim robogott.
Sebességet mért az óra, 160-at per óránként.
Sárga fejű búzatábla az út szélén elzúgott.

Elrepültek mind az erdők, eső verte, pletykás vidék,
Domb, egy folyó, majd kis falu elbújva a fák között.
Ki ne essen – megmarkoltam hölgyem fehér, hamvas kezét.
Szél sívított, és letépte sapkámat a fejemről.

Boldog arccal kacarászott felhorkantva, tremolóban,
Fröcskölődő nevetésén nevetett az arany nyár,
Rozskalászok rondójának diszkrét, sűrű árnyékában
A még frissen nedves ajkunk találkozott tétován...

Sikítani szeretne tán? Megbolondult ez a világ...
Szél csapkodta piros arcát, nem kapott már levegőt.
160-nal rohant autónk, mint egy örült, úgy zihált.
Mezők szálltak el mellettünk, fáknak lombja, zsúptetők.

PERCHE ? / PERCHE ?

Marynek

Miért nem jöttél el tegnap?
Vártam rád... Vártam...
Azt mondtad, találkozunk a kávézónkban.
Meggérted...
Egész este ott ültem magam.
Megittam 4 feketét.
Mindenféle ember járt ott, ordenárek, hangosak.
Beszéltek. Ittak. Gesztikuláltak.
Leült mellém valami bajuszos földesúr szilvakékben,
kalapban...
Én meg olyan szomorú voltam, szomorú...
Olyan furcsán nézett rám az a sánta pincér...
Tudod... Biztosan jó szíve van...

Miért nem jöttél?

Talán beteg vagy?...
(...Kint sír és sír az eső
Lebegve, kontúrtales...)
Vagy talán otthon volt tegnap a férjed?...
Olyan durva, modortalan.
Ha tudná, mennyire sajnálom...
Nem mondtam semmit senkinek,
Csak nagyon reméltem, hogy látlak...

Ma megint megyek, amint a lámpák kigyulladnak.
Megyek, és felnézek az ablakodra,
A függöny takarta ablakodra.
Lassan bezárnak a boltok, nyitnak a kávéházak.

Eső lesz...
Majd csöpög a tetőről...
Mellettem elcsoszog egy öregember esernyő alatt...
Meggkérdem tőle, miért nem vagy itt?...
Mit csinálsz?... Úgy szeretnék látni...
Talán tudja, talán nem,
Vagy talán csak nem akar válaszolni?...
Az utcán sétálok majd fel és alá,
Oly szomorún, mint tegnap,
És hatalmas házad ablakait számolom...
Az utca üres lesz...
Talán kijössz, talán az ablakban állsz majd
Abban a fekete taft ruhádban...
Talán fel sem ismerlek téged.
Csak azt tudom, hogy édes, lila ajkaid vannak,
És karcsú, fehér, bársonyos kezéd...

Miért nem jöttél el?...

AZ ELNÖK ÚR HALÁLA / ŚMIERĆ PANA PREMERA

Rapszódia

Az elegáns, nyitott landau
Egy fantasztikus film sebességével
Ringatózva táncolt a hepehupás macskaköveken
A befogott két fehér, fajtiszta csődörrel.

Az elnök úr magasan, plüss párnákon,
Könnyed-udvariasan meghajolva en gros,
Mint kinek cilinderje van és jó modora,
Kedvesen gondolja:

– A világ, tulajdonképpen, gyönyörű.

És a Nap gyönyörű. Kétségtelenül... –

(Az elnök úr, mint mindig, jót reggelizett már.)

– És szépek a lányok, rajtuk tavaszi manteaux,
Dallamos csípőikkel lustán keringnek.

Pl. az a szóke – dundi, mint egy süti... –

(Az elnök úr leporolta a cipőjét beszálláskor,

Könnyedén csapkodva egy kendővel.)

– És milyen rendkívüli harmónia mindenütt! –

(Az elnök úr filozofikus gondolkodású.)

– De hát csak egy vak nem látja!

Mert a szenes piszkos és fekete,

Ezért világosabbnak és fehérebbnek néznek ki a házak.

(Azt hiszem, ezt egy filozófus már megjegyezte valahol.)

És minek kellene pl. a landaura rugó,

Ha nem lenne rázkódás?

Vagy virágoznának ilyen szépen a fák,

Ha nem lenne az a közönséges... trágya... –

(Az elnök úr költőien gondolkodik.)

Ma finom hangulatban van.
Elvakította a tavasz.)
– És ezekkel a szép dolgokkal ellentétben mennyire
Komikus minden szocialista képviselő
Azzal a piszkos népével együtt, amivel mindig ijesztget.
Ők először is, nem-esz-té-ti-ku-sak...
Káposztát és kását zabálnak...
Nem tudják értékelni, milyen csodálatos az élet.
És egyáltalán, amikor az egész világ olyan szép, –
Kétségtelenül,
Egyszerűen illetlenség,
Hogy legyen benne valamiféle székrekedés... –

Hopp...

Intermezzo.

Enyhe rázkódás.

A nehéz kocsit nem bírják a kerék küllői.

A fehér lovak továbbbügetnek.

Az elnök úr hirtelen ráeszmél, hogy a kocsiban ül,

És gyűlésre megy.

A párnán, a bőr táskában

Van a beszéde,

Amit ma a plénum előtt kell felolvasni.

Persze, végül is, semmi újdonság...

Mégiscsak jó, hogy ma remek hangulatban van,

Ez ilyenkor segít.

Azonkívül a beszéd jól sikerült,

No... és most olyan szép idekinn...

Ha a szemét lehunyja, majdnem hogy

Úgy érzi, ő a grand-duc,

És valahol egy puha, lila réten megy...

(És az emberek tisztában vannak az ő költészetével...)

– Ez az egész azonban nagyon fárasztó... –

Gondolja az elnök úr diszkréten ásítva,
Ami nagyon jól áll neki...
– Ma a szejmben 3 interpelláció,
Nem számítva a beadványokat...
Az a pástétom tegnap este
A holland misszió fogadásán...
Határozottan állott volt.
Emellett interview 8 újságíróval
Az állam új küldetésének ügyeiben...
(Borzasztóan kíváncsi nép – ezek a lengyelek...)
Aztán bankett az egészségügyi miniszternél
50. születésnapján...
Összesen, ha jól megnézzük –
Biztosan kijön 12 óra munka.
És a munkások siránkoznak a nyolc óra miatt!
Ha látnák, mennyit dolgozunk mi, miniszterek!
De ez nem érdekli őket... –
Közben a nap süt, olyan rózsaszínűen...
Az utcán fehéren virágoznak a gesztenyefák...
Az elnök úr nem tudja, mi történik a fejével,
Teljesen olyan napitta.
Felébred benne az örök emberi Rha kultusz.
Igyekszik saját beszédén gondolkodni.
A mezőgazdaság kérdése rendben.
A beszéd non plusz ultra – határozottan.
Erős. Tömör. Lapidáris.
Virágnyelven lett megírva, patriotikusan.
Még talált hozzá egy szép Verhaeren idézetet is...
Holnap már olvassák a szövetségeseik...
A szejmben számíthat a támogatásukra.
Egy kis fejetlenség lesz a baloldalon, amiért nem kár...
Különben is, őszintén szólva,
Mérlegelve pro et contra az biztos, hogy bár...
.....

Vörös, elszelelő munkás
Sötétkék, foltos nadrágban...
Szomorú kék szemek – álom eszkimókról...
Az elnök úr valami furcsa szagot érez...
Valami ingerli az orrát...
Tüsszentenie kell...
– Pillanat... deee hogyan?... –

.....
i-csi-hi!!!

.....
A két fehér, megvadult, véres, habzó ló,
Az utcán vakon botorkál
A kocsis összekuszálódott, szürke gyepelőjével...
Valaki harsányan – Hóóóó!! –
Másvalaki ijedten megáll a falnál.
És a fekete landau szilánkokra törve...

.....
Emberek.
Körülvették.
Kiáltoztak.
Gesztikuláltak.
Megjelent egy pompázatos, álmos constabel
Lökösödtek. Tolakodtak. Sóhajtoztak.
Kihúztak egy fekete kabátot,
És valamiféle nedveset, fej helyett...
Minden olyan fashionable.
Valaki elszaladt mentőt hívni.
Valaki furcsa dolgokról kezdett el mesélni...
– Uraim, kérem, ne tolokodjanak. –
Szólt komolyan a rendőr,
És kezdte a tömeget félretolni.
Álltak. Fájdalommal. Sóhajtozva.
Elgondolkodva csóválták fejüket...
És ha?...

Megérkezett a mentő –
Felemelték.
Csöpögött a földre
A sok ragacsos, barnás vércsepp.
Egy fehér hölgy ibolyaszínben.
„Fi!” – mondta,
És elájult.
Betették. Elhajtottak.

Mindenki közelebb húzódott. Mindenki látni akarta.
A rendőr hivatalos hangon, a forma kedvéért
Kérte szépen, hogy ne csoportosuljanak.
A villamos elindult csengetve, csikorogva.
Elgurultak a kocsik a síneken.
Mentek az emberek. A landauk.
Autók. Mentők. A mail-coach.
Hosszú zarándok-füzér
Ismeretlen, lineáris irányba...
Az akácfákról fehér, nehéz cseppek hulltak...
A sarkon még sokáig vitatkoztak
A politikai helyzetről.
A nyomdáknak összerakták a különkiadást...
Egy vörös folt maradt az aszfalton.
A lovak patái széthordták.
Szétkenték a kerekek, cipőtálpak...
Kijött a cukrászdából és ujjait nyalogatta egy kölyök.
Az emberek nagy üvegből ették az ananászt.
A hölgy odaszólt az úrnak: – Holnap nem jövök... –

Jött egy kopasz, lompos kutya, kicsit várt,
Aztán elkezdte nyalogatni
A szétterült, édes-savanyú lekvárt.

ESŐ / DESZCZ

Mottó: „Oh, les bruits de la pluie...” Verlaine

Esik az eső. Esik az eső.
A függönyön árnyékok táncolnak...
Fehér Pierrot, éji jós, régidő,
Stanzában szaval a liliomnak.

Éjjel... Pszzzt... Minden alszik...
Valamit az ajtón épp kivisznek...
Valami... homály... fodrokban... elúszik...
A szőnyegen puha léptek jönnek...

Szegény bohóc, görbe pojáca,
Eltorzult arc, rút, mint faun, holt
Beatrice bolond lovagja.
Leült a padlóra és csak SIKOLT...

Ha üvölteni akarsz – üvölts csendesebben!
Emberek jönnek!... Hozzák a fényt!... Ó!

.....
Esik az eső. Esik az eső szelíden.
Monoton – monoton – és – capriccio.

Neked, Reni

TETEMEK KAVIÁRRAL / TRUPY Z KAWIOREM

Jan Grudzińskinek ajánlva

Illatosak, mint ópium a hölgynek ujjai,
Ilyen aprók, hidegek, vérszegények és blondes,
Álmodoznak, csókkal fojtsa meg őket valaki.
Kék füstöt ereget cigarettám, a „Piedmont”.

Kis szalvétára valami ráesik csendesen...
(A fehér astrák meghalnak a flakonokban...)
Mint sok prelúdiumában a holdkóros Verlain,
A hölgy hallgat oly némán, szépen, dallamosan.

Talán szomorúsága egy zambezi négernek
Érintette meg, fél-napnyugtába tekerve...
Az egzokvenciós szintézisemről meséljek?
Olyan, mint cordial-medoc kávéba betöltve.

Persze nem szereti ön a túl heves támadást,
De kérem – mindig gentleman valaki par force?...
Egy perc, már hozza a pezsgőt és az osztrigát
A lakáj oly gyűrődött arccal, akár a gors.

Felkínálhatom szívemet felszúrni a nyársra,
Ha ön készít belőle ínycsiklandó filét...
Ön osztrigától és tengertől illatozik ma,
S én imádom a ködben síró tenger ízét...

Az ablakok mögött még komor az ég, odakint
Az első sugarak meredten elterültek...
A hölgy ma beteg tán... A hölgy sírni akar... Shocking!
A függönyök mindent hallanak... mint a kémek...

Hát ön az apróságokban is pszichodramát lát?
Törekény az élet, s édes, mint a faworki...
Azért, mert mi par exemple nem szeretjük egymást,
Attól még jó lenne egymás ajkát csókolni.

Dédelgetni szeretném ma melleit a blúz alatt,
Vad lennék és arrogáns, kőkemény, mint egy tur.
Ön hasonlít egy zulura, aki éppen meggyulladt,
Az ön szája mosolyog és azt mondja: toujours!

Álmodozik ma asszonyom... tán vikingekről épp...
A kialvatlan Ninon lila ködös álma...
Olyan, mint épp ön is, ki hatalmas ágyában sleep
A plüss párnákon meztelenül, mindig unatkozva.

És kiszíva melléből az unalom illatát –
Ujjainak végén megjelennek az undorok,
Undorukat azok iránt, kik ágyukon felkínálják
Karamellszín züllésüket és a ferde alázatot.

Önben lehet, van valami lihegős gyorsaság.
Az ön lábai oly perverzen hullámoznak.
Lakik önben valami hercegnői kiváltság,
A comme il faut nőszövetségben ön egy stabil tag.

Hölgyem! Ne vessünk végre ezen a csőcseléken!
Utazzunk el azonnal akárhova innen.
Autómban a motor már nagyon türelmetlen,
Beöltözött sofőrömön fekete cvikker.

Beugrunk és jól bevágjuk mögöttünk az ajtót.
Minden összefolyik – mi elől volt, megy hátra...
Kezeiden csók lesz majd a kesztyű... és a chapeau!
Hogy lebeg majd rajta a fehér gémmek tolla!

Eszeveszett tempónk nyomán villog a sok lámpa,
Elszaladnak oszlopok, fák bozontos ága,
Száguldásunk nagy robajjal fejük félbevágja.
Házak fénye felizzik, s eltűnik a tájban.

Nagyon késő este majd egy félreeső szalonban
Minden vendég vidám lesz és felgyújtják a lámpát...
Akkor belép a lakáj álmos arccal, sápadtan,
Testünket felszolgálva kaviárral tálcán...

INTERMEZZO / INTERMEZZO

*Láttátok annak az ijedt kiskutyá-
nak a szeméit, amelyiket elgázolt
egy teherautó – a nagy, kerek, pa-
radicsomlébe mártott szilvákat?...*

GÁZOLÁS / PRZEJECHALI

Kinematográfia

Szeplős leány pöttyös, fehér blúzban.
Egy nyúlánk valaki, csábítón:
– Eljössz?... „– Nem tehetem...”
Hooop!!
Autók. Peronok. Konflisok.
Kamera surrogása.
Kerekek kattogva, kurrogva a fonnyadt aszfalton.
– Várj... „– Nem, nem, ne kérj, szenvednék...”
Dzin! Dzin!!
A sugárútról kigurult egy piros villamos.
És még egy.
Elhúztak a távolban összefutó úton.
Baljós ének köszörült a síneken...
Kicsi ember céklavörös kabátban...
Trrrrrah!!!
Stopp!!
Fék!
Aaaaaaa!
Elgázolták! Elgázolták!!

LILI UNATKOZIK / LILI NUDZI SIE

Jaguárbőrrel borított couccherben
Az ibolyakék-fekete szemű,
Szalmahajú Lili csendben,
Karikába tekeredve Maeterlincket olvas
Szivarkája ezüst füstjét fehér fogai közt eregetve.
Lába előtt kecskebőr van leterítve.
Napóleon,
A rizsfehérszín óriási Saint-Bernard,
Ugrásra kész pózban
Szundikál.

Lustán lappangó délutáni csend...

A könyv a földre esik suhogva.
Lili, mint egy macska ásít.
Hosszan, unottan nyújtózkodva...
Felül,
Minitúr lábcskái megérintik a kutyát...
Olyan „furcsán” sápadt ma,
Száján kárminvörös rúzs.
Talán kicsit túl sovány a karja.
A háta apró, gyerekes,
És hosszú, egyenes, kislányos a lába,
Finom-puha Rops modell.
Űl az ablakon kibámulva.
Kint esik.
Áznak a fák.
Ősz van...
Az emberek gumicsizmában mennek a sárban...

Lili fázik.
Magára húz egy fekete fóka-kendőt,
És nyakán összehúzza.
Olyan, mint egy kicsi vadmacska.
Puha. Szilaj. Senkié.
A nappaliban az óra elüti a kettőt...
Az ajtó fölött
Egy nagy, zöld papagáj
Alvással küzdve
Időnként rikkant:
„Je vous aime!”

Napóleon a farkát csóválja.
Hozzábújjik.
Mancsát adja.
Lili finoman megsimogatja elfordítva fejét...
Hirtelen a kutya nyaffantva két könyöknyit elugrik,
És a sarokba, a kanapé mögé búvik.
Lili felnevet röviden, idegesen,
Rózsaszín körmeit vizslatva a fényben...

Meggyűjt egy szivarkát.
Füstöl.
Kis ostorral ütögeti isteni combját.
Felkígyózik a füst.
Eltűnik.
Szétterül, mint egy széles, szürke szalag.
Fent összeáll
Betűkké:
UNALOM.

Csend.
A papagáj rikolt.
Ketyeg az óra a falon.

Lilinek hirtelen úgy tűnik, a szoba eltátotta száját...
Lábánál
Hullámzóan úszó szőnyeg.
A nyitott kártyacsomagban ásítózó Siewieranin.
A fal mellett összecsikorduló
Zongorabillentű-fogak leborítva,
A virág a vázában kókadt, mint akit elkábítottak...
Lili feláll.
Kezében a lovagló pálca.
A hatalmas tükör homályosan visszaveri képét.
Odamegy az ablakhoz.
A rózsaszín függönyös ablak mögött
Felhős, esős őszi nap unatkozott...
Ásítottak a kapuk álmos szájai.
Hallgat.
A kutya mögé somfordál, lábához dörgölőzik.
Hosszan nézi az utcát.
Üres.
Kihalt.
Sehol senki...
Csenget.
Az ajtóban fekete, kiöltözött Charli...
Moment – Várakozás – Nézi a kint zuhogó esőt...

„Az autót! Megyek egy kört!”

TAVASZ / WIOSNA

Jarostaw Iwaszkiewicznek

Kerek gentlemanek zöld egyenmundérban
Liszt „Funerailles”-ét játsszák okarinán
Koszorú palánkon lóg citromsárga plakátom
A május kakaót iszik a kávézó teraszán

Az utcán lassan megy két hosszú bérszalag
A járdán mandzsettagomb mint gyémánt villan egyet
A lefagyott szempillákon át a vontatott nézés
Zamatos mint likőr s illatozik mint Coeur de Jeanette

PRÓZAVERSSEL / PROZOWIERSZEM

A zöld lámpából
A fehér abroszra
Eksztatikus
Félkör esik.
Hallgatnak a krizantémok.
A zongora is néma.
Fehér mopsz a narancssárga kisszéken.
A sötétkéet eget belepik a csillagok, mint az amerikai zászlót.
A harmadik emeleti ablakból kinézett egy holdkóros, és mert
nem találkozott a Holddal visszafordult a családi ágyba, mint
egy tisztos polgár.
Mert a Hold nincs itt. –
A Holdnak egy macskával van találkája a szomszédos épület
tetején.
Ketyeg az óra:
I – dő. I – dő.
Most jövök vissza az előadásomról, volt
Recitáció,
Ováció,
Vibráció,
– Mint mandolin megütött húrja.
Mikor felszaladok a lépcsőn, és megállok a küszöbön
A mopsz a vádlimba harap,
Te meg felállsz lassan az apró, kényelmes fotelből.
Magasabb leszél és karcsúbb, mint máskor,
És mikor a fürtjeid nyakadra hullanak, már tudom, vártál rám.
Így hát nyögöttközömbösen mondom, lassan:
„Jó estét kívánok.”
És – „Gyönyörű időnk van...”
Aztán – „Rettenetesen szomjas vagyok.”

Akkor odajössz hozzám, teljesen közel-közel,
És szó nélkül felkínálsz
Szépen vágott
Szépséges szádat.
Ráhajolok, és szomjamat oltom,
Lassan, mígnem a lámpa, a mopsz és a porcelán Paderewski
is el nem kezd lejteni egy furcsa cake-walk táncot, egyre
gyorsabban és gyorsabban.
És az egész közepén
Ül egy nagy, fekete macska, zöld foszforeszkáló szemekkel,
Amiket már olyan jól ismerek.
De a pocsi és azok a szemek lassan valami könnyű, puha
ködbe vesznek,
És valahol a távolból,
Az alvilágból,
Csendes, misztikus suttogást hallok,
Mint esti
Húrok susogása.

– Vigyél az ottománra... –

HÓ / SNIEG

Fehér virágok a korzón... tán Nizzában...
Forgolódban – Némánhullban – Fehérhóban.
Puhaléptek jönnek-mennek az utcában,
Orruk hegye gallérjukba jól eldugva.

Sarki rókás úri hölgyek mosolyogtak,
Keskeny ujjuk szájuk felett csendre intett...
Fehér, piros leveleket írogattak...
Minden csendes. Minden jó volt. Üres minden...

Sötét háznak ablakából, mint „Titanic”
Kivisszhangzott, kisziszegett, mint egy trilla
Fáradt prosti zokogása: melltartóit
Megfestette égőpiros haemophilla.

Valaki épp mosolyt kezdett, de nem tudott...
(Szeme néma, s mint a márvány, olyan hideg)
Valakinek sápadt keze felé hajolt
Meleget nyújt, kiskanálnyi szeretetet.

Jön az utcán a megöszült Szűzanya,
Bűnbánatot, megbékélést keresve...
Kirakatban, trafikokban és a parkban
Szétszóródott „Cipőim” is feltűnnek.

Nos? – táncoljunk majd meztelenül éjszaka?
Hadd érintsem szájadnak lágy szaténját...
...Vagy repüljünk el Bleriottal New Yorkba
Együnk ott jó kompótot és ananászt...

SÉTAREPÜLÉS / SPACER

Herediához szólt a propeller dala,
Eltűntek szavai a tejes ködben...
Egy komédiából játszottam neki ma
Csak úgy, en-deux az extralevegőben.

Fejem a nap extázisba esve verte.
Úsztak a szavak egyetlen refrénben.
Végig rám ragadt értetlen tekintete
A face-à-main át tangó örületben.

Nem tudom, felfogta-e, miről beszéltem.
(Ajka sarkaiban két könnyű vonal...)
Ritmikusan morgott a Bleriot mögöttem,
És tarkómat csókolgatta a vihar.

A VÁROS / MIASTO

Szintézis

1

Éjszaka. Hideg...

Dühös.

Aggódó. Fekete. Rideg.

Egy szál embert se látni,

Az eső, mintha vödörből öntenék,

A sarkon rendőr – statisza,

Fegyvere kabátja alatt,

Viaszosvászon köpenyébe burkolózik,

Lassan megy, mint kísértet csillog,

Az eső a kapucniról szemére folyik,

Arcát ütögeti.

Ázik.

Bőrén dobolnak a cseppek.

Egy... két... puk-puk-puk... egy... két...

A víz pereg...

E h, i d ő!!

A kutyát sem verik ki!

Cuppog a cipő.

Szakad-t szegény-s-ég!

Eső... eső... eső...

Bőrén dobolnak, dobognak a cseppek.

Csendesen peng a felkötött bot.

Lassan megy, átfázva, kimérten,

Megáll minden oszlopnál.

Órhelyek. Áll.

Messze sötét sikátorcső.

Felmordul – felnyög – dudál.

Felvillan két piros kör.
Egy elkésett autó az úton.
Hajt, hajt középén, mint vihar száguldozik.
Zökkenve átrepül a kátyúkon,
Tetőtől talpig lefröcsköl mindenkit,
Egészségtelen füstszagot pöfékel,
És az ajkakra keserű ízt.
Még messzebről duda hallik...
– Ezt is az ördög hozta!
– Egész éjjel csavarog majd!
– Na szép!
És amott megint kettő.
Kéz a kézben.
Két versengő.
Jól behúznak.
Mennek egyenest középén –
Nem kanyarodnak.
Tolakodnak, mint a tankok. Hasuk előre tolva.
Nézd, milyen kupit csinálnak.
A sarkon egy ház. Ki van világítva.
Rózsaszín függönyök.
Meleg. Barátságos.
– Kupleráj.

2

Lent nagy, kivilágított szalon.
A bordó plüssbútorokról levették a takarót.
Két fiatal, az egyik már nagyobb. Várnak.
Mindegyik lány foglalt.
Ázottan ülnek. Hallgatnak.
Sötét éjszaka. Nedves.
Megcsillan rajtuk a csillár fénye.
A zongorán joghallgató
Játszik

Lassan szétfolyó
Templomi tételt...
És esik az eső...
E h, é l e t!...

3

Hogy játszottam neked, kedves, Muszorgszkijt,
Grieget! Mondtad is nekem:
Kedvesem – Ne légy naiv!
Ó, kedves, kedvesem,
Hogy ne légy naiv!
Hogy olvastam neked, kedvesem,
Tetmajert, Blokot!
Azt mondtad: – Végy inkább nekem
Tollas kalapot.
Ó, kedves, kedvesem,
Tollas kalapot.
Hogy tanítottalak téged, kedvesem,
Földrajzot, meg összeadni,
Azt mondtad: – Szeretnéd ingyen.
Úgy tud mindenki. –
Ó, kedves, kedvesem,
Úgy tud mindenki...

4

A portás mögött
Lépcsők.
Odafönt
Sietős léptek kopognak...
Hangok... Hangok... Zaj... Lépések... Lárma...
Mi?... Rendőrség?... Vizsgálat?... Razzia?...
Neeem. Semmi, semmi.
Apró incidens...
A szobákból alkalmi vendégek hajolnak ki.
Hallgatóznak...

Botrányt szimatolnak.
A folyosón egy kopasz öreg áll.
Nadrág nélkül.
És kiabál.
Rémült leány ingben, bebújt a lépcső sarka mögé.
Nyögdécsel:
– Már nem bírom...
– Halálra gyötör...
Álmos öregúr.
Hunyorog a fényben üveges szemekkel,
És kiabál szünet nélkül:
– Fogják meg! Fogják meg!...
– Kirabolt!...
– Mi-i?... Ki rabolta ki? Hol rabolták ki? Hova lett?!
– Részeg! Órült!
– „Nálunk ilyen még soha meg nem esett...”
Elcsendesedett. Elcsendesedett.
A fekete éjszakában valahol csörög a telefon:
Hallóóóó! Kilences kapitányság...

5

Szemerké! Rázendül.
Hidegen. Ütemesen.
Ázik a sarkon
A járőr.
A kapucnit arcába húzza.
Köpenyébe bújik. A szemtelen eső
Az arcát csapkodja...
És füttyül a szél...
Az utca sötét torkából,
A spektrumból.
Akárha szikével vágná szét
A sötétet egy sárga reflektor.
Susog a víz. Erősödik a szél.

Mentő rohan.
Felmossa fényével az utat.
Átrohan a pocsolyákon...
Csendben, nesztelenül vágat.
Kanyarog az utcákon,
Mint egy kísértet.
Hol?... Hová?... Talán ide?...
Nem – i – de – deee!...

6

Megint csend lett.
Ömlik az eső, egyre sűrűbben.
A toronyóra elüti a négyet.
Az Atya és a Fiú nevében!!
Ez meg mi?!...
Az útkanyarban pislognak a lámpák.
Lámpák. Lámpák. Lámpák.
Az áramot drótokon át szívják.
Fehérek. Őrültek.
Valahol futó léptek kopognak, valahol menekülnek.
Az utcákban. A körutakon.
Sehol sem kanyarodnak el.
Egy – kettő – három! Egy – kettő – három!
Mazurka következik.
Párok sorba! Párok sorba!
En avant!
E h, h i d e g!
Fut a sereg gyorsan, szorosan,
A bolond utcákban, átfagyva.
Rázkódik kopasz fejük
Jobbra – balra.
Elköszön egymástól
A járőr és a fiákeres.
Tovább táncolnak,

Mint letekeredett, hosszú lánc
Az utcákon.
Át a sikátorokon.
Körutakon.
A folyó fölé, rá a hídra.
A szürke és szederjes vízbe
Bámulnak.
Lámpák. Lámpák. Lámpák.
A hídon valaki áll,
Fogja a korlátot, leül.
A fekete vízbe sárga epét hány.
Öreg, sárga arcélére fény vetül...
A víz a híd alatt bugyog.
Elvágódik. Nyög.
Liheg és motyog.
Víz.

7

A homokos parton tolakodó lámpák.
300 égő.
Magukat hajszoják.
Fényeső.
A parton áznak a feltekert vitorlák.
Ott, kicsit messzebb
Pár ember. Lámpákkal.
Rendőr.
Valami fekete, formátlan valami fölé hajol.
Világítanak.
Mi?
A víz sodorta a partra.
Söpredék...
Nő. Ismeretlen az arca.
Mefeketedett. Búzlik. Tragédia.
Felpuffadt a hasa.

Terhes. A kilencedik hónapban.
Munkásruhában.
Elfordítják fejüket az emberek.
Halászok. A hulla...
– Újsághír lesz!...
Nem semmi, mennyi kurva fulla...

8

Hideg eső.
Szederjes folyó. Víz. Nyögő.
Bogyogó. Panaszkodó.
Nyílik a zsilip.
Sóhajtozik. Felfújja magát.
Csobogva rotyog a millió fekete buborék.
A parton oldalt
Áznak a házak. Feketék. Ferdék.
Romok.
Fehér fogak a vak ablakok.
A Fekete Holló. Bor.
Vidámság. Harmonikaszó.
A szél ugat.
E h, gyerünk!...
Sír, nyög a harmonika.
Énekel
– Elment a lány a városba
– Um-ta-ta. Um-ta-ta-ta
– A babája este várja
– Um-ta. Um-ta. Um-ta-ta-ta
– Gyermekével jöjjön vissza
– Jaj, de a víz hozza, hozza
– Fekete víz hozza vissza
– A babája elsiratja
– Um-ta. Um-ta. Um-ta-ta-ta
– Földben fekszik, nem az ágyba'...

Ütemesen kopog az eső.
A vizet az ablakokra köpködi.
Járkál, járkál a sarkon a járőr,
Valami megállítja – hallgatózik... Semmi.
Az ablakok becsukták rolószemeiket.
Ott, a hotelben
Egész éjjel ég a villany.
Valaki beteg.
Orvosért küldtek.
Az ablakban néha egy karcsú, barna nőt látni.
Sötét, süket az egész földszint...
A harmadikon abszint.
Egy öregedő férfi hétéves lányt csábít,
És megerőszakolja a fotelben.
A gyerek szeme tágra nyílt...
A sarkon járkál a rendőr,
Oda, vissza. Oda, vissza,
És a fekete ablakot nézi.
A fal mögül egy tolvaj figyel.
Esik az eső. Áznak...
Sötét van. Csend. Feketeség.
Senki se szól, nem ébred fel.
Dolgozik, dolgozik éjjel
A VÁROS – AZ EMBERGYÁR.
Megfordulnak az ágyban a csitrik.
Szörnyű. Visszafogott sóhajok.
Az elsőről álmodnak, olyan édes,
Olyan fájdalmas véték.
Elsötétülnek az ablakok. Minden alszik.
Koppppp!... Koppanó léptek a kapuban...
Kuplerájban, hotelben, különszobákban.
Ezer dugattyú, ritmusban lüktet,

Dolgozik a gigantikus Dinamó.
Kilométeres szalmazsákon pázrik a Város,
Mint óriás tyúkól.
Holnap dolga lesz
Kócos seregével
Az ügyeletes orvosnak.
A váróban, a rendelőben
Szakadékok,
Az ambulancián –
Hosszú, tarka, végtelen sorok,
Mint valami hatalmas szalag.
Egy fekete munkás és egy fehér bankár
Verdeső szívvel.
Várnak.
– N-igen... Komoly ügy...
– Emberi dolog...

10
És az eső esik.
Esik.
Apró szemekkel.
Bársonyosan.
Azúrosan.
Ritkásan.
Seregnyi szomorúság ül sorban.
Sírnak, rínak örökkön-örökké.
Az utcán járkál a csend, járkál.
Benéz a fekete ablakok üvegén.
A fekete ablakok, mint sír, zárva.
Lábujjhegyre áll.
Ellapul a nedves üvegre nyomott arca.
És néz... És vár –
Szétzilált fehér ágy.
Ruhák szétdobálva.

Az ágy alatt közöséges dolgok,
És a prostituáltak gyöngyöző homlokán
Két tingli-tangli közt kipiheni magát
Madonna égő ajka.

INTERMEZZO / INTERMEZZO

*Zöldek a kezeim,
és zöldek a szemeim,
és zöldek a szempilláim,
mint menta levele...*

Fehér unalom guggol a fekete díványon, és felém nyújt egy pipát antipyrinnel teletöltve.

A falról, épp vis-à-vis, felém fordítva arcát mosolyog rám a kopasz óra a legkétértelműbben felkínálva magát...

UTAZÓ NŐK / PODRÓŽNICZKI

Ajánlom – a világ összes vasúton utazó nőtársamnak

Monoton az utazásom a puhára megnyírt plüssön...
Tegnap Marne, ma a Volga, holnap talán épp Mekong...
Lila kalappal a fején szemben velem szomorú hölgy,
És én máris szerelemre – mint egy diák – lobbanok.

A plüss párnák arca mellett nagyon durvák, szinte sértik.
Elringat a zakatolás, elsüllyedek a ködben.
Hosszú pillás utas ajka szemem előtt megjelenik,
Akit este megcsókoltam Moszkvában, vagy Louvainben...

Elhalványult gondolatok, szép hölgyekről messzi ének,
Azokról, kik valamikor szerettek, majd feledtek...
Az ablakon kihajolva ifjú hölgyek nevetgélnek,
És a szélnek felkínálják aranyhajú fejüket.

Megálmodják mesebeli szélkereket aranyvárnak,
Míg a vonat átkígyózik sík mezőkön keresztül...
Aranyhajú ifjú hölgyek ráébredve magányukra,
Behúzódnak a kupéba, bágyadt testük elterül.

A szonáta újra indul, nem a miénk, Jana zene.
Ó, te szegény, ó te fehér ismeretlen kicsi Li...
Odaoson az ablakhoz Kellerman egy története,
Vér, a sperma, testek táncát láthatatlan szemléli...

Talán kicsit álmos lettem?... Lehet, kicsit beteg vagyok?...
Borsos ebéd idéz elő ilyesféle bánatot...
Az éjszaka sötétjében jeleznek a szemaforok:
Felolvasni versemet ma Új-Zélandra utazok!

SEMMI / NIC

MARS / MARSZ

A szt. Samki nővéreknek

Tra-ta-ta, ta-tam. Tra-ta-ta-ta-tam.
Itt. És itt. És itt. És ottan.
Egyen. Heten. Négyszáz-négyen.
Hölgyek. Fejükön. Van. Éden.
Dámák. Dámák. Oly sokan.
Ott. Az. Ez itt. Ez itt. Az ottan.
Villában. Sír. Scriabin. Tenger partja.
Cipősarok. Puska. Sarok. Puska.
Emberek. Emberek. A kapuban.
Tra-ta-ta-ta-tam. Tra-ta-ta-ta-tam.

Ott. Ott. A sarkon túl. Virággal.
Hölgy. Fehér. Csokorral. Krizantémmal.
Hölgy. Fehér. Várt. Az ablakban.
Virág. Szirom. Esik. Hull. Halkan.
Elindultak. Elindultak. Sorban. A sorban.
Ott. És mindenhol. És ott. És ottan.
Egészségesek. Erősek. Fiatalok.
Kocsik. Hozták. Húzták. Autók.
A tömegben. Utca. Lány. Állt. Várta.
Gyorsan. Odafutott. Megcsókolta.
Ah! Sikoly. Csak. Ez az egy.
Virágok. Törve. Kézben. Elmegy...
Lassan. Csendesen. Szirmok. Hullnak.
Lefelé. A járdára. Adta. A konföderációnak.
Eh! Hölgy. Hölgy. Fehér némbér.
Kurva. Ribanc. Egyszerű. Ember!
Nekünk. Nekünk. Ide vele. Már nálam!
Tra-ta-ta-ta-tam. Tra-ta-ta-ta-tam.

Hölgyek. Lányok. Urak. Lovak.
Megy. Dudál. Autó. Rohanó lábak.
Mosónők. Varrónők. Sikolyok. Virágok.
– Menjünk. Oda. Szobába. Kisasszonyok. –
Kisasszony. Sír: – Háborúba. Mennek.
Olyan. Fiatalok. Olyan. Jóképűek. –
Sorban. Egyszerre lépve. A sorban. Parancsra.
Mindenki. Mindenki. Mindenki. A frontra.
Eh, volt. Volt. Sok fiatal. Van!
Tra-ta-ta-ta-tam. Tra-ta-ta-ta-tam.

Valaki. Valaki. Sapka nélkül. Felsírt.
Levelek. Cseppek. Hullnak. Kint.
A parkban. Sárgul. Merev. Vértik.
Fiú. Szerkesztőségből. Cigaretttázik.
Valaki. Valaki. Elesett. Elesett.
Emberek. Konvolúció. Emberek.
Mi?... Mi?... A vér... Fekszik...
Elkapják... Levél. A fáról. Esik.
– Hagyjátok! Neeeeeeemakarom! Hagyjátok!
Por. Mar. A fogak közt. Ropog.
Sikoly. Pánik. Kezek. Remegnek.
A vér... A vér... Szaga van. Érek...
Ott. Ott. Mentek. Futottak.
Fülledt. Üres. Szájak.
Itt. És itt. És a kézben. Téglák.
Vér. Marhák! Szemetek! Szemétládák!
Eh! Mit számít. Ez. Van!
Tra-ta-ta-ta-tam. Tra-ta-ta-ta-tam.

Mentek. Elmentek. Hölgyek.
Nők. Főzni. Ebédet. Mennek.
Valaki. Gyászolt. Nem tudta. Hová. Menjen.
Megállt. Áll. Körbenéz. Levél. Lenn.
Felvette. Az útról. Összegyűrt. Virágok.
Ennyi. Lányok. Ennyi. Asszonyok.
Ennyi. Elmúlt. Ennyien. Elmentek...
Nap. Süt. Sárga. És köd. Hideg.
Rögtön... Rögtön... Eljátszom... Nektek...
Nők. Kávézóban. Isznak. Jeges kávét. Kérnek.
Este. A házban. A szt. Samki nővérek.
A Szűz Mária előtt. Lámpák. Égtek.

ŐSZI TANGÓ / TANGO JESIENNE

Z. K.

Hideg nap van, bíbor és olívvzöld.
A mezőn eb szaglászik a szélben.
A leitmotiv fák sugárútján köd,
És ott méggy te, szürke pulóverben.

A tarló felől éles, hideg szél.
Ősz van, szürke, szomorú lengyel ősz...
Pas-de-quatre-t táncol a sok levél,
Szaladnak hideg pocsolyák között.

Reggel apró ködszemekkel esett.
Az árkokban csillog a sáros víz.
Lehullt az ágról, s a földre ült egy
Naptól részeg kis futurista csíz.

A mezőn száraz bokorszellemelek,
Minden bokron egy koszorú virul...
A leitmotiv fák sugárútján te,
Méggy magányosan, mosolytalanul...

És minden mozdulatod büszkeség,
Csupa csend, szomorú katasztrófa,
Ahogy két év után újra ott méggy
Strófáimat csendesen dúdolván...

CIPŐ A GOMBLYUKBAN / BUT W BUTONIERCE

Hosszú talpalásban cipőtalpam elkoptattam,
Csak úgy sugárzik belőlem az önbizalom.
Megyek én, az ifjú zseni, kezem zsebre dugtam,
Mérföldes léptekkel lépek át a világon.

Nem állok meg sehol, hol az utak elágaznak,
Mert hajt előre valami örökké engem.
Elhagyom a madárijesztőket, elegánsak,
Köszönök hát nekik szépen, illedelmesen.

Parkárnyékban nők meetingje – csendben krokettezve
Beszélnek a művészetről, ütésük remek.
Nem tudják, hogy megszületett a Jasiński végre,
S már halott Tetmajer és Staff is letűnt végleg.

Még mindig nem látják, ők még mindig nem hiszik el.
Költészet, futurizmus – ismeretlen és X.
Menjünk futni, hölgyeim, hadd frissüljön fel a fej –
Így jobban ízlik majd ebéd után a jour-fixe.

Elrohant egy autó fehér benzinfelhőben,
Csapkodott a szél, a sofőr sálját tépdeste,
Elutazott mesém vele túl hegyeken, völgyeken,
Valahogy én nem sajnálom, pedig kellene...

Olyan jó most nekem, hogy szívem szinte felrobban.
Visznek a lábaim – de hova visz az idő?
Megyek fiatalosan, CIPŐM A GOMBLYUKBAN,
Hátam mögött csak visszhangok maradnak: – Adieu! –

RÁADÁSNAK / NA BIS

Fehér kis hölgyek olvastak engem
Elkerekedett szemekkel, csendben,
És ceruzáikkal jeleket tettek
A pornográf oldalakra akkurátusan...
Én egy kis lift-boy vagyok,
Akit senki sem tart el...
Én egy kis lift-boy vagyok
A vérvörös hercegkisasszony házában

A 120. emeletre
Sápadt szeretőket szállítok neki.
Naiv szeretőket szállítok neki
A Chryzolindák palotájába.
Aztán várok az ajtó előtt,
Várok türelmesen hajnalig,
Aztán ledobom mindet
A lift zöld szakadékába...

Oda és vissza utazgatok.
Oda és vissza utazgatok.
Nem alszom soha nappal,
Nem alszom éjjel se rég.
Számos új szerető
Kopogtat állandóan,
És senki nem kérdi, miért?
És senki nem kiált: segítség!

Jár a lift hangtalanul,
És állandóan éhes, a gyomra kordul.
Hangtalanul jönnek az emberek.
Hangtalanul jönnek, mint néma árnyék.
Csak azon az estén,
Mikor nem megy le az aljáig,
Végre akkor szabad nekem
Átlépni a hercegnő küszöbét...

Beteg kislányok olvastak engem,
Mint mesét a pöttyös könyvben.
Olvastak engem idős urak,
Magukban vitatkozva néha...
Én egy kis lift-boy vagyok
Arany színű libériában.
Én egy kis lift-boy vagyok,
Utazok piros lámpással világítva...

Olvastak. Olvastak. Olvastak.
Fejükkel ütemre bólogattak.
Kimérten. Ritmikusan. A hangra.
Időnként magukra mondtak ítéletet...
És hogyne lehetne táncolni a fejekkel,
Mikor a világ szép, és ŐK csodálatosak?...
Uraim, uraim, engedjétek meg!
Csókoljátok meg a seggemet!*

---

* *a vers a költő Cipő a gomblyukban c. verseskötetének záró verse, az első kiadás után később „Finish” címmel jelent meg*

A NŐK HÚSA / MIĘSO KOBIEȚ

Véletlenül átszelve egy sötét folyosót,
Míg kint mint álmos ujj egy pálma bólogatott,
Megláttam egy nőt, akít masszór darabolt,
S apró szeletekben a pulton igazgatott.

Az ágon kiabált egy sárga Timur madár,
Körbe ingatva fejét hajtogatta: papa,
A füstnél is élesebb női test illatát
Érezve elnémult ritmikus kopogása.

Lépcsők pattogtak fel a felső emeletre,
Falba verték fejüket, mígnem kitaláltak,
Mikor lyukat vertek, kimentem rajt lente,
És a hatalmas téren elnyeltek az ágak.

Sápadt hölgyek jöttek az éjsötét garzonba,
Blúzukat már a kabát alatt kigombolták,
Mikor a bárka orrán meggyújtott lámpással
Fejemből az égre kilöttem egy rakétát.

Ne nyaljátok ajkukat a hasukon fekvé!
Egyétek meg szeretőiteket tejföllel!
A lányok soványka sonkái törékenyek,
És finomak az izmos női lábak krémmel.

Hogy mennyire csodás szörp a teste a nőknek
Nem tudod, mint függönyt, ruháját úgy téped le,
Don Juanok, a nők testét kényeztetitek,
De közületek senki nem harapott bele.

Várjátok, ne dédelgessétek őket tovább!
Hadd népesedjen el a föld szüzekkel újra,
Ecettel átitatott puha szivacs ajkát
Csókolni nem jó, keserű, unalmas, furcsa.

Ruhátlan bejöttél, és: hozzám ne érij! – mondtad,
Mint testvért a testvér mostantól úgy szeretlek.
Mikor mellém léptél levenni kalapodat,
Én éles fogamat nyakadba mélyesztettem.

Faljátok fel a nőket ecettel és nyersen,
Az unalmas disznólkodást abba kell hagyni,
Eljön az időtök, majd ti jártok terhesen:
A nőket – hasatokban fogjátok hordani.

RENI TEMETÉSE / POGRZEB RENI

*Mottó: „Ha üvölteni akarsz – üvölts csendesebben!
Emberek jönnek!... hozzák a fényt!...” Jasiński*

1.

Muszlinból és fűből szőtt zöld ruhát viselnek,
Pupillák nélkül olyanok, mint eszelősök.
Látták őket, ahogy a tavak felől jönnek,
Hol hattyúk alszanak a liliomok között.

Mint örült póké, olyan ragadozó ujjuk,
Mikor a kilincshez nyúlnak, hogy benyissanak –
A tehenek üvöltve nyújtogatják nyakuk,
És a patkányok a holdra hunyorítanak.

Most a reggelek félelmetesen csillognak.
A szekrények suttognak a sötét szobákban.
Éjjel valaki nekidőlt a ház sarkának,
És a küszöbön piros ibolyát találtam...

2.

Késő este volt, mikor érkeztek,
Messze, távol a háztól álltak meg.
Mikor hátul felmentek a lépcsőn
Senki sem látta, ahogy siettek.

Senki sem látta őket utána,
Kezükben rózsák voltak, nárciszok.
Mikor vissza lejöttek hajnalban,
Fönről elfojtott sírás hallatszott.

3.

Sápadt bohóc járkált a szobában,

Lábain lassan hintázva.

Valaki sokáig szépítkezett

Az ajtót magára zárva.

Aa aa

Aludj édes kicsi lány,

Be én senkit nem engedek,

Zajosak, még felkeltenek.

Jött a szél, berontott,

Csapkodva az ajtókat.

Aa aa

Aludj édes kicsi lány,

Csodás bálból jöttél haza,

Rajtad még a báli ruha.

4.

Csendben felöltöztették. Megállították az órát.

Ketten a cipőt húzták rá, egy virágokat hozott,

Kerteken át szaladgált, de tulipánokat nem talált.

Fehér virágok ezek, virágok a Szentanya lábai alól.

Ki akar megint találkozni velem?

Már éjszaka van.

Mondjátok meg nekik, hogy nem vagyok itt.

Menjenek a fenébe.

62-622 nem az én telefonszámom...

Sápadt bohóc járkált a szobában,

Hajnalig talán ezret is lépett.

Túl sokáig öltöztetik odabenn.

Még mindig nincs felöltöztetve.

Olyan hülye ez az élet...

Járkált a sápadt bohóc odafenn.
Aa aa
Nézd, nézd, milyen szép!
Már a mennyezeten sétál, és nem esik le!
Járkált, járkált, hintázott, mint egy vak...
Menjenek már innen.
Miért játsszák megint
Azt a zenét.
Reni nem akar táncolni...
Reni fáradt...
Mondjátok meg nekik, hagyják már abba.
Nagyon késő van,
Mindjárt virrad...

5.
Az éjszaka kotkodácsol, mint egy tyúk,
Kerek Hold-tojást tojik az égre.
...Látod, sír, hogy semmit sem ért el.
Gyere, hadd mondjak egy történetet...

Volt egyszer egy bohóc,
Nevetni akart, de nem tudott,
Egyszer aztán ciánt ivott,
Beteg lett, hát – meghót.
Aa aa

Kicsi csillag fenn az égen,
Ez egy ilyen kis történet.
Mi az, kinek és miután.
Kit érdekel? Leesett.

6.

Ahogy körbe-körbe járkáltak, valamit suttoztak.
Arcuk nagyon sápadt volt, elvesztették a fonalat.
Jött egy idegen, és a kezéről érdeklődött.
Megmutatták neki a holdat, összezsugorodott és elnémult.
Igen – igen – igen...
Olyan pici teste van.
Kiegyenesedett, hallgatózott,
Állt inogva, fáradtan.
A hold a felhők mögé sétált –
Majd lefordult sápadtan...
Aaaaa!

7.

A víz körül körbe-körbe járkáltak.
Léptek nagyokat – kicsiket – nagyokat.
Látták őket, mikor elfutottak.
Letaposták a rózsákat.

*Neked Kicsim, minden, mi jót írtam,
és valaha még írni fogok*

KÁNIKULA / UPAŁ

fehér narancs sárga
járdalpok tánca
autó detektív cédák
kinematografikus hosszú lánc
elmebeteg tisztánlátás
pillanatnyi perspektívák

az urak fekete kesztyűben
jeges kávét ittak szalmaszállal
és finoman rámosolyogtak
az arra járó artistákra
ha bájosan intettek good-bye-t
egy kvintett játszott az erkélyen
potpourrit és m-me butterfly-t

gyerekek lepték el a teret
leskelődve aggódón az útra
jön-e a kövér és izzadt dada
sápadt leányok idegesen
kipirult arccal
keresztbe téve lábuk
kapkodva a levegőt várták
talán valaki felfigyel rájuk

villamos autó fox-terrier
futott egy sovány fiú hosszú hajjal
beszélt fenyegetett gesztikulált lihegve
valamit nagyon erősen magyarázott
hirtelen ugrálni kezdett mint egy labda
és elszállt akár egy rossz filmben lenne
émelyítő szagot hagyva maga után

és a levegőben egy nagy üres lyukban
hirtelen ráfordult egy villamos a sínekre
nem érdekelte a rendőr sípja
és feltekeredett egy esőcsatornára
két lábon mint a pudlik lovak álltak pitizve
vak koldus szalma klumpában
részvétet keltve
felrepült az égbe gólyalábon – élve

a moziból kijött egy tisztára Max Linder
régii vágású angol császárcabátban
és ahogy átment a széles utcán
az első arra járó busz alá esett
a széles körben tisztelt x professzor
az angol collegiumból
feje kopasz mint egy bálna
felhólyagosodott talpakkal ment a forró kövön
aztán váratlanul levette kalapját
és a fején felment
backer-street-i lakására

az ablakon kiesett egy meztelen nő lihegve
zokogva uraiim uraiim
körbe körbe körbe körbe
ugrált táncolt pattogott
aaa 22 balra egy megfogni
sapka nélkül mindjárt minden 8
futott elesett felállt visított
kiáltott topantott sírt sikoltozott

-----

fent
kánikula
volt

TAVASZIASAN / WIOSENNO

recitátoroknak ajánlva

T E R a s z T A L és T E R a s z É K és k É K ég
drÁga lÁnyka
poetAnna
sEtét Este vErsEt ÍR és ÍR és S ír
ÁlmOs vÁrOs
LÁBaALATT
elTERülve elMERülve
kEsErvEs szErElmEs
RÍmeket ÍR
tizen ha tÉVES
bár még pÍCI a cÍCI és szŰZ de tŰZ égeti
SExre éhES
dRÁGa viRÁG mit féREG RÁG
tavaszi szenvedÉLY – mÉLY mereDÉLY
és a nap süt BALról jobbRA FEntről Le
és apAAnya
megREndülten mERengve szERetve
vigASZTALja mikor az ASZTALra hull egy
KÖNNYŰCSEPP*

---

* *átköltés*

FOGAK / ZEMBY

Rapszódia

Hidegek. Merevek. Kidudorodnak.
Zománcosan fénylő szemek,
Mik éjszaka világítanak,
Mikor a fal mögött éppen elmegy egy beteg.
Fura.

Akár egy mese
A kicsi, illedelmes gyerekeknek
Hosszú téli éjre,
Amikor az ablakok mögött
Esik és esik, és mindent letakar
A hó
Furcsa, fehér egyhangúsággal.
A félig nyitott ajtaján a fülledt lokálnak
Felhők csapnak ki –
Annak minden sarkából.
A fekete házakból,
Alagsorból
Szaggatott,
Hirtelen
Összekoccanó
Fogak zaja...

Azok,
Amikben szomorú álmok vannak,
Éles – hosszú – reszelős
Fogai a csúnya, ragyás prostituálnak,
Ki hajnalban tér haza
Érintetlenül, átfagyva.
Mint kivetett kutya,

Ki üzletet nem kötött.
Ténfergett valahol a kerítés mögött
Hazatérő kuncaftokra várva,
Heves zaklatásra...
Az undok, nyálkás szél
Foltot csípett az arcára.
És valahonnét mélyről, bentről felszakad
Valami száraz, kellemetlen zörgés,
Csontok reszelős skálája.
Le és fel.
Do – Re – Mi – Fa – Szo – La...
Milyen különös, kísérteties skála
Egyetlen, visszatérő refrénben,
Amit a szalonban haldokló hölgynek énekel
Az öreg, örült szolfézs professzor.
Ömlenek a hosszú, fodrozódó panaszok,
Gyorsan, érdesen.
Rozoga arpeggiók.

És azok,
Mik mint apró, törékeny sütemények,
Ártatlanok és ropogósak,
Vérszegények.
Egy sovány, még fejletlen lány fogai,
Akit a fák sűrűjében
Megerőszakolt egy tizenhat éves, onanizáló fiú,
És azonnal elmenekült rémülten...
Most egyedül, erősen összezárt lábakkal ül,
És belül tűz égeti,
És fél hazamenni,
Mozdulatlanul bámul maga elé, egyedül,
Alig hallani baljós suttogását,
Dallamosan, hosszan elnyújtva
Játsszák fogai a bachofugát...

És azok
A dörgők, kétségbeesettek, vadak.
Az éjszakában hosszan visszhangzó,
(Lehet, hogy reggelig tartók...)
Egy piszkos, megtört kisfiú fogai,
Ki az árokban játszott, és beleesett a csatornába,
És sokáig segítségért kiabált,
A nővérét hívta,
Mígnem
A sírásban kifáradva, mint ki beteg
Összegömbölyödött a fekete, ragacsos sarokban,
És bőrének minden sejtje retteg,
És szerte a megalvadt, koszos latyak,
Honnét kicsap a füledt szag,
És a mocsokból kidugják fejüket
A fekete, sikamlós patkányok.
Nagy, lapos fejek...
Itt – és itt – és ott...
És ebben a csendben a nyálkás falról félelmetesre növe,
Kiszőrösödve,
Ütemes, száraz, megkövesedett pattogással
Kattognak a fogak.

És azok
Az ideges, egyenetlen,
Egyre gyorsabb ütemet verő
fogak, a felizgult szerető
Fogai a lila budoárban.
Férje van,
És mikor a férfi remegő kezekkel
Leveszi az utolsó rongyot is róla,
Ő vár alázatosan magát kicsire összehúзва...
És mikor a dessous alatt

Megérintette az égő testet a férfi,
Ő hirtelen hullámzó vágyat érez.
Megpróbál nyugodt maradni,
Mikor az kis cipőjét kifűzi,
Letörli izzadságtól nedves homlokát,
De a fogai összekoccannak és elénekelnek
Valami bizarr barkarolát...

A koncerten a zsúfolt teremben
Sápadt, ideges zenész ad szólót,
Táncolnak ujjai a billentyűkön,
Futamok keringőkből és vad gawot,
Hallom a ritmust mindenhol,
Dübög – és dübög – és dübögés
Szökik ki kezei alól,
Szinte összefonódnak ujjai.
Egyenletesen, monotonon, baljósan,
Mintha az egész világ minden foga
Hirtelen együtt koppanna össze...
És a rohanó félelemben
Leccsap a szörnyű billentyűkre
Mik úgy pattognak
Mint rozoga fogak...
És hirtelen a tömegben, a kalaptollak között,
A földszinti galérián hátul,
A hosszú, félkörben futó páholyban,
Felpillantva a lornyonon át,
A nagy dekoltázsos nők mosolyában
Csillogó PÁRDUCFOGAKAT lát.

ANGYALI ÜDVÖZLET / ZWIASTOWANIE

1.

kérdezték egyszer lágyan, csendesen
a sarkokon álló festett lányok:
„miért tolakodik kis csípőnkben
„állandóan annyi sötét farok?

„mi mind olcsón adjuk a szerelmet,
„pedig oly kedvesek, szépek vagyunk.
„hát miért nem jön el hozzánk sosem
„a mi igazi, fehér angyalunk?

„nyugaton zihál, haldoklik a nap,
„vörös festéket csöpögtet orrával.
„nehéz lehet lejönni minden nap
„az égről olyan nagyra nőtt púppal!

2.

és ha végre csendben elalusznak
az őket ölelő karok között,
a mennyei tejútról álmodnak,
honnét egy angyal hozzájuk lejt.

ringatja törékeny ágyékukat
szép sárgaréz mozsár válláival,
és a régóta meddő hasukat
megtermékenyíti arany maggal.

csend van, nagy csend odafent a mennyben,
és a csendben felhangzik egy lágy dal,
és ők felhúzzák lábukat térdben
ügyetlen, kislányos mozdulattal.

és mikor visszatérnek sápadtan,
a harangok szent misére hívnak,
és a kék velúr köd mögül lágyan
lábuk elé árnyékok borulnak.

beteljesült legendák csendje van,
hajnalban kialusznak a tüzek.

3.
a városon át végtelen sorban
hazatérnek a legszentebb szüzek.

EGZOTIKUM / EGZOTYKA

Fullasztóan forró fehér arany napon,
Mikor már besüppedt lábam az aszfaltba,
Elyelt egy trópusi oázis a sarkon:
„Gyarmati áruk boltja” –
Hirdette egy tábla a nyikorgó ajtón.
Lila eunuch boltos kötényben állva
Vaskos markával illatozó fahéjat mér.
Dió, mint osztriga, héjából kifejtve,
Hosszú doboz datolya, mint ragacsos rovarok sora,
És füge, édes aszalt füge!
– Miért nem veszel nekem soha ilyeneket, anya?

Illatozó kávéerdők, erdők, amik nem is zöldek!
Fekete bors ültetvények kis zsákokban földre rakva!
Milyen remek, hogy mi minden hülyék vagyunk, eszementek
S holnapután mítingünkön mi leszünk majd kiállítva!

Karcsú lábú barna kishölgy, áttetsző szűk ruhájában
Érzéken kapaszkodva szeretője kabátjába –
Meztelenebb vagy így kedves, szitakötő taftruhádban,
Mint egy csupasz pápua lány Észak-Ausztráliában.

Miért bújtok házatoknak szoba-labirintusába,
Komor koromfekete várost álmodva váratokba?
Mennyből néz le rátok a nap felettetek fellógatva,
Szuszog, véres, és akkora, mint egy ernyő hasa nyitva /

A hőségben lepjétek el a gőzölgő járdákat,
Tele lesz majd a levegő apró arany korommal...
Mi majd reggel hét órakor
Kiszaladunk az utcára diadalmas sikollyal:
Meztelenek leszünk akkor –
Csak szemünket takarjuk el összetekert turbánnal.

NEKIK / IM

Verseim kitartó hallgatóinak

Mikor beszédem végére érek este,
Míg felöltőbe gyűritek magatokat,
És szürke kalapot húztok fületekre,
Én utánatok küldöm rekedt altomat.

Vonultok, mint hangyák, fekete vonalban
Szavaim nehéz gyöngysorát húzva haza.
Cipelve valamit a szürke agyatokban,
Hogy legyen mit leszedni a polcról újra.

Kijön egy pár épp, az eső arcukat veri,
És mennek haza ugyanazon az úton
Megtagadni az imát és szentül tenni,
Amit rájuk szabott az állam – az ágyon.

És mikor a lámpák sorban kialszanak,
Mint tó úgy csillog a csend, és majd szétreped,
Még felidézik az ágyban a sorokat,
Ezzel zárva le az asznapi ügyeket.

Minden hazamegyünk saját sejtjeinkkel.
Én egyedül megyek, ti meg egyenesen,
Szemetek dörzsölve hosszan zsebkendővel
Az utcák lámpáit meglátva felettem.

Van, ki elmegy vacsorázni, de nem eszik.
Valami benne egyre nő hangtalanul.
A költészetet neki is felidézik,
Oly erős, mint alkohol, és mint száłka szúr.

Az ismeretlen földre szeretném vezetni,
A trambulínról szárnyalva, mint örvény,
Eljött ő is, hogy lássa, hogyan nézek ki,
Milyen a nyakkendőm, és milyen vagyok én.

Ahogy csendben állok, magamba figyelve,
Kipattannak fejemből jobbnál jobb rímek:
Kérdem – a trapézon eksztázisba esve –
Tulajdonképpen mit csinálok köztetek?

Fulladozok itt, mint kutyák a vasláncon.
Megyek inkább este, hol a szánok állnak,
Felolvasom utolsó, legszebb zsoltárom
Inkább az átfagyott szánhúzó lovaknak.

BALLADA / BALLADA

Keskeny, kicsi utca, ahogy lefestette Ruso,
A belvárostól messze, hol démon járja táncát,
Vékony, hegyes házak, mint fehér nyírfa korzó
A járda keskeny csíkját merengve bámulják.
Az ablakban eltűnt mosolyú muskátli,
Egy váza foga fogja, mi tavasszal összetört,
Az emeleten ugyanazt a szőnyeget veri
Merészen kilógatva egy fekete ruhás hölgy.

Magába roskadt kanári kopott ülőrúdján
Keresve valamit egy naptár szirmai közt
Kesereg a ketrec, a lakás, a fiók bánatán,
Hol az egész év egyetlen sorvadó ősz.
Egyszer – ez este történt – valami szárazan dörgött
Összetörve a csendet. (A többi csak házak suttogása.)
Szürke, eltévedt autó a sorházak között,
Az utcák kusza hálójában küzdött előre-hátra.

Mert nem tudott megfordulni, mint ki káromkodik,
A falak mellett csapkodott benzint böfögve.
Mikor végre elrepült, elfonnyadtak a muskátlik.
És a kanári az éneklést abbahagyta örökre.
Mikor a kerítés mögött a nap már lement,
Feljött az óriás hold, mint éles, bizarr négyszög.
Hóna alá kapva a cserepet és a sárga ketrecet
Elvándorolt a sötétbe, eltűnt a házak mögött...

És amikor a hentestől hazatérve, később, mint tegnap,
A város öreg lámpagyújtója csak ürességet talált,
A ruháktól tarka utcán sikítva végigrohant,
– Ám a város hatalmas üstje elnyelte kiáltását.

A FUTURISTÁKHOZ / DO FUTURYSTÓW

Már untat minket Platón és Plotin,
és Charlie Chaplin csavargó varázsa –
mint ahogy ritmikusan lecsap a guillotine,
úgy írom e felhívást mára.

Megteszik első lépésüket a csodák,
parkok rácsai közt a szobrok kibújnak,
a nők az ágyban versünket szavalják,
és elkékült arcokkal járnak.

Négy fejünk van mindannyiunknak.

A város felett lóg a néma félelem.

A költészet

szivárogo a csőből,

mint a gáz.

Mind meghalunk.

A nap nem adja nekünk aranyát,

jégesővel veri a föld hátát,

mintha direkt ránk zúdítaná golyózáporát

a Kék Tanácsköztársaság.

Szólt a telefon és az újság felelt,

hogy télen nem lesz már elég kenyér –

nem éljük túl a telet.

Ha háború, legyen háború, folyjon a vér!

Valami körbevett

és bottal verne.

Hát mire vár?

Hadd menjenek a költők a mennybe.

Veletek vagyok.

Nem lesz többé senki,

kinek szájához emelnéd a korsót,

ha sűrű mérget önteni

szemünkbe szándékozott.
Anatol barátom,
feküdj, feküdj le ide,
és ha koponyádra csap kalapácsom,
és a patkányok rajtad topognak,
ne kiabálj színészi gesztussal:
„Te is, Brutus”?
Tudd – én vagyok.
És kihúzok fejedből,
mint egy bűvész
házat,
hajót,
holdat,
és fájdalomcsillapítókat,
gyermeket és anyát,
minden nép zászlaját,
felbecsülhetetlen értékű szavakat.
Még ma eladom ömlesztve,
árverést rendezve
az egészet.
Hiába vannak kegyes rokkó
felhők az ég mennyezetére feldobva,
soha többé nem fog a hold-kankó
megfertőzni vágyakozással éjszaka.
Tavasza lesz megint mint minden évben
és egyetlen Nap lesz az égre ragasztva.
Mint malter
ömlik ki a világból
a barokk
költészet.
Nem lesz a nők hasa
dinamó,
nem lesz millió volttal összekötve,
egyszerűen csak megremegnek,

mikor
a puha
testekben
csobban a vágy.
És a kert
újra kert lesz hol annyi a virág,
és imbolyog a rózsá metrumra.
Kiegyenesedik hirtelen a világ
egy új napfényes geometriába.
Eltűnnek,
mint kinyomott
fekélyek
azok a címkék,
mit ők –
csirizes vödörrel kezükben
minden tárgyra
felragasztottak.
Ó csukd be szemafor szemed.
Jokohama álmai virágokban úsznak.
És mi megyünk
kikaparni a lávából
a világ arcát
ábrázoló
tökéletes metaforát.

MARSYLIANKA / MARSYLIANKA

nem fogom dicsérni többé a hölgyeket
nevüket már nem simogatja versem
mióta megláttam arcodat kezedet
azon a furcsa sosemlátott helyen

egy siralmas gouache – az estre így emlékszem
kint a kapukban a félelem guggolt
mikor megpillantottalak a tömegben
hirtelen rájöttem éppen EZ és MOST

az utca mint kígyó remegve vonaglott
a kirakatokban villogtak az árnyak
a szél az ajkagnál is édesebb krém volt
miken keresztnek vérnyomai vannak

és hirtelen a tömegben mint egy kelés
egy felszakadt csomó begyulladt sebe
valaki felemelve hatalmas kezét
a nap lemezét mint egy dobót verte

néztem a foltosra festett csupasz utat
emberek ökölbe szorított kezét
feemeltem homlokodról a kis fátlyat
és tengerkék kabátodon a gallért

nem tudom hallok-e valaha hírt rólad
vagy csak maradsz álmaim legendája –
de tudom örökké magamban hordalak
és téged kereslek arcokban kutatva

kikötők fanyar vízét érzem álmomban
hol bárkákat nyalogat a sós hullám
örökké zászlók csapkodnak koponyámban
és szívem mellemben mint óra ugrál

majd egyszer egy fullasztó szürke alkonyon
ahogy megyek át a tömegben mint most
a házak felett átzúg majd kiáltásom
megrázva mint egy óriás a várost

nagy lendülettel a falba verem fejem
hangom reszelős basszusról altra vált
ahogy a hideg fehér felhőket nézem
és fejem alatt az aszfalt lesz az ágy

akkor – – érzem, hogy megérint köntösöd –
a szövetben ott lesz kezedenk illata
letérdelsz és arcomról a vért letörlöd –
szeretöm te karcsú marsylianka!

PROLÓGUS A „FUTBALL MINDENSZENTJÉHEZ” / PROLOG DO „FOOTBALLU WSZYSTKICH ŚWIĘTYCH”

házak ugrálnak görcsös ívben
csatornáik szájában vér bugyog
vakon kinyújtom inas kezem:
add már add hát nekünk tartozásod!

lehullnak a csillagok sorban
remegés rázza meg a világot
újra jön fény-fülbevalóban
megaira és megerőszakol

engedj minket! eleget kértünk!
titkos kapuidat végre nyisd ki!
tejes kancsónkba engedj nekünk
felhődből kevés hab-bundát venni

hallod – már hívnak a gyerekek!
gyere már! gyere már! vezess minket!
égi paradicsomod útján
engedj már végre sétálnunk egyet

rázlak, mint rácsot egy bösz fegyenc
trónod előtt állva énekelem
íme itt van velünk szent ferenc!
miért szidsz hát minket oly dühösen?

mi is mind szentek vagyunk! látod?
csendes szelíd egyszerű emberek
hatalmas higany-golyó arcod
mint fekete nap lóg fejünk felett.

még zárva van ajtód előttünk?
nyisd ki! nem hallod, hogy kopogok?
eljött végre a mi ünnepünk
minden ember ajtód előtt topog.

szállj le végre! ne kelljen kérnünk!
így ordítanunk még meddig kell?
áldozati vért ne adj nekünk!
légy boldog velünk – gyermekeiddel!

miért izzadsz úgy a kereszten?
csak válogatsz kegyesen közülünk
csendesen kérünk és szelíden
míg ó-világot tánccal temetünk

eddig hallgattál szolgáládra
kik ellopták rég igazságodat
könnyet hullajtva – csontjaidra
dobáljuk hát most az angyalokat

MESE A PINCÉRRŐL / BAJKA O KELNERZE

a kávézó légmentesen megtelt
tollak inogtak az asztalok fölött
a pincér rohangált a teremben
körbehordva tálcán a likőrt

meghallva a zenekar taktusát
vendégek elé tálalta a sültet –
és akkor meglátott egy szmokingos pofát
aki hirtelen sápadt lett

fejében zavart gondolatok jártak:
éjszaka szikrázó drótokon szaladt
csendesen, hegedű kísérettel
és nézte az utcára hulló havat

és látott egy oltárt, honnét angyal jött le
szél rázta a placcon, ringatta...
közben szószot csöppentett egy sápadt hölgyre
egy fekete ruhás Rembrandt óriásra

virágzó ajkak közé hidat álmodott
de nem tudott átkelni rajta
és rángatózó állkapcsot látott
és egy sovány nyakat alatta

csendben megállt a sarokban kinyújtózva
mint éjszaka az ablakoknál a gyermekek
a fehér hölgy – szempilláival csapkodva
hang nélkül kiabált: „mentsd meg!”

ő egész este, mint álomkóros járkált
a szavakkal takarékosan bánt
és csak egyszer nevette el magát
mikor a kompóttal körbejárt

a terem aranyló asztalait nézte
úgy csillogtak, mint még talán soha
lassan ment lábujjhegyen lépkedve
ha csendben valaki magához hívta

ám még a pasztell tapéta is elsápadt
mikor a nő sikoltva ájult el
mert a vendég torkát szorító ingnyakat
a pincér egy KÉSSSEL nyitotta fel!

A HOLD FELESÉGE / ŻONA KSIĘŻYCA

Te,
aki úgy fényleni az égen,
mint gombja annak a paplannak,
amivel Allah takarózik be minden éjjel
az ő rózsaszín szeretőjével! –
Árnyas terembe
zárt be az én uram,
és örökkel vigyázza minden ajtaját.
Én nem mehet sehova.
De én lenni anya,
Bennem lakik már az én fiam,
érezni, mint növekszik bennem.
Kinyújtani feléd kicsiny kezem,
mikor te magányos lenni,
és mint egy szög
az égen fényleni.

Tudom,
mikor éjjel az én rossz Efendim aludni
és testem illatozni és hívni téged,
te jönni ablakon át és testemre feküdni.
Én érezni magamon a te édes terhed,
és a te ezüst magod magamba fogadni,
míg énekes csípöm a gyönyörtől reszket.
Téged én fogad férjnek!
Gyere gyorsan!
Én lenni hozzád bőkezű!
Pici melleim – két markomban
remegve esedeznek tejért
és vágyakozni az én hasam –
a gyönyör nekem sose elég.

Gyere!
Kérni ajkaim!
Miért jössz oly ritkán!?
Én hálómbe akar téged fogni.
És most én anya lenni.
Miért nem akarsz engem megfogni?
Kitárom enyém test, mint nyílt kupa,
amit elszökve, sietve te nem kiinni.

Gyere!
Akarom, hogy szájad enyém szám megfojt
és szívni,
mikor én feküdni erőtlen és látni álmot.
Az, mi bennem nő,
borzasztó az nekem, és furcsán édes is.
Vigyél magaddal!
Miért nem akarsz magaddal vinni?
Talán neked lenni valahol szebb szerető?
Nézd:
pillám – fekete selyemfüggöny,
vele a napot eltakarni.
Az éj nem engedí
túl korán vetkőzni.
Látod?
Én koldulni:
vigyél magaddal!
Minden éjszaka én várni sokat
hűvös ágyamon magányosan,
míg eljönni az az egyetlen nap.
Érezni, anya lenni.
A rémület teljesen körülvenni.
Én két szívet érezni.

Fulladok, ha függönyöm árnyékában,
a hideg földön én feküdni magam,
mint nőstény oroszlán,
kiben a te arcod visszatükröződni fájón,
és kérni téged ajkam:
végy magadhoz, én Uram!!

MORZÉ / MORSE

Tulajdonképpen
talán az a legfurcsább minden maskarádénkban,
mikor szűk felöltőkben,
lényegében korrekt mód
kimegyünk tavasszal a korzóra vonulni,
hogymint senki sem tudja, mindannyian a pápa szektásai
vagyunk,
egyszerűen puha plesszbe öltözött,
Morse-féle készülékek.
Belül gyors, szaggatott ritmus,
kis kalapácsütések, jönnek az üzenetek
ingek ráncainak mélyéből, köpeny alól:
kop kop kopkop kop
kopp – szavak szimbólumai, aztán azonnal csend,
akár a tornácon térdek összeverődő kopogása,
és kitekeredik belőle egy keskeny, végtelen szalag.
Éjjel, mielőtt az utolsó gondolatot is száműzi az alkonyat,
a nehéz, kusza sigillariák álma megtalál,
utolér a pulzáló szignál,
behatol, megrázza magát utolsókat rúgva.
Mint valami láb. Kop-kop-kopogó.
7 – I – A – O
ismeretlen feladó,
csengő sikít, hív Tokió. Bécs. Chicago.
A drótokban csapkodnak szárnyaikkal a szavak reszketve.
Az álmatlanság sava szemünket kiette.
A városban éjjel egyedül kóborlunk
örök ügyeletre ítélve.
Elkeveredve a zajban, színes tömegben,
a gigantikus fekete városban egy kicsi, sápadt ember

hallgatja az idegen szavak folyamatos susogását,
sikkos sikolyok keresztbe kasul – song és singer.
A villamoson utazó kis ember,
tangó tánclépés oktató,
levegőben suhanó szavak
megénekelt állomásának közepe, miket
mint labdát országból országba dobál
nációnak – nációnak!
A világ egy buborék, felfúvódott és kipukkant,
nap nap után gyorsabban lépdel,
szavak varrnak össze minket, miket valaki összekavart,
gyomrunkat marja a félelem,
mint éjjel a csengőt rázó postakocsistól,
félelem ez egy rövid távirattól.
Járunk-kelünk, szemünkben halálos rémület,
valaki elátkozott minket,
szeszélyes gondolatokkal megmérgezett –
Tudjuk, hogy már valahol úton van,
gyorsan repül valami láthatatlan drótokban,
hogymár is itt legyen.
Megérkezik egy este hirtelen,
felébreszt fémes csattogása,
felismerem tompa kő-kopogásáról.
Sebesen leugrok mezítláb a hideg padlóra.
Mintha száz láb dobogva, dübögve verné a ritmust,
repülök, kezemmel rémülten keresve
hosszan, de hiába a falikapcsolót.
Aztán majd reggel, mikor majd jönnek, s rám török az ajtót,
én csak fekszem a földön csendben, elkékülve,
orromból vér szivárog, mint vékony kígyó.
És akkor meglátják azt a valamit a számból tekergőzve:
az én sápadt, duzzadt, összeharapdált nyelvemet,
azt a keskeny, lilába váltott,
megfejtethetetlen táviratot.

TENGER / MORZE

A o hatalmas o pocakos o nedves o hullámok
hangosan o ziháltak o hátukra o döntve
mikor o a o Nap o mint o óriás o hajó
ráfeszült o szemérmes o női o testükre
a o görcsös o gyönyörben o magasra o nőttek
ahogyan o hintázott o rajtuk o mint o Erósz
és o mikor o vizet o szívtak o a o tőgyből
torkukat o csiklandta o a o napfényes o fallosz *

---

* *a vers címe szójáték, ld. a magyarázatokban*

TÚSZOK / ZAKŁADNICZY

A világ
fellógatta magát
a számokra
mint valami daru kötelére!
Minden vonal – valakinek megfeszült sikolya!
Csak minket
csak minket
zártak be
mint valami olcsó szivart
ócska skatulyákba!
Csak minket
csak minket
fehér kuglifejűeket
zártak be
mint kegyelemkenyéren élőket
saját páncélszekrényünkbe
ezekbe a fekete házakba
bottal zúzva be
koponyánkat!

A nap
minden este elküldi hozzánk
az éjszakát
azt az okoskodó kuruzslót
Vékony ujjából édesség áramlik és hideg – –
Valahol
a fal mögött van
a tömegek fekete mahorkát füstölő városa
rideg
gyáarak és műhelyek
és hutáknak pipái

Régóta ég benne hamuvá az ember
mint izzó szén és lignit
A füst panaszosan
az égbe nyújtózkodik – –
Majd valamikor eljön
hogy száraz
rázkódó köhögéssel
horkantva
mint vulkán
felköhögje az embert
véresen!

Az álmokban
ugrálnak
mint patkányok
a hevesen kinyújtott kezek
Az esőben váltók
bankók
és kártyák
Minden dolognak a világon
érdes a bélése
sérelmeink
rücskösek
szakadtak
Világunk atomjait szétlopkodták a hangya seregek
és megjelölték:
mit és kinek – – –
A mi aprócska hangyabolyunk
mint vízió-otthonok
majd örökké mereven állnak
mint valami botok

Évszázadok óta folynak
és áramolnak
zúgva
kitartón és mérgesen
a vízcseppek az ablakok mögött
Az unalmas és meggondolatlan
szökőévekben és a többiben is
lánc volt az ősz és a tél között
Mikor repül ki végre
náthás pacstírták szirénázására
a tavasz mindenkire a világon?
A Pawiakban
Brygidkában
a Łukiszakában
a Wronkiban
várunk
és várunk
évek óta!

Eljön a te napod –
ó tömeg!
És a holt
napok rúnájának kertjében
zsákmányul ejti homlokod
Kiúszunk
karod hullámain
és válladon –
hatezer Alain Gerbault!
Mint egy tükörben
pislogó pupilla
felettünk lesz
odafent – –
a pattogó jég törése és alakja
A szorosokon

öblökön át
a tömegeből a pusztaságba
nyom
és ringat minket
a vihar maga

Eljön az idő
eljön még az az idő
a mérleg nyelve majd megfordul a súly alatt
Még egy év
még egy nap
még egy fél – –
Talán éppen most
csak nekünk
eljön az a cseppnyi fordulat
mikor a teher
ránehezedik
összenyomja – –
Idegen tiltakozások zúrzavarában
az akármiről nyüzsgő szavakban
elfojtva semmi lényüket és ürességüket
vérző kezek
kopognak a fekete falakon:
Ó – nyissátok ki!
Nyissátok ki!
Elég volt!

KÖLTŐK HITVALLÁSA / OŚWIADCZYNY POETY

Te gyönyörű hölgy, ott, a széken várva
Ó, hogy szeretném szívni parfümjé illatát
Annyi tűz van önben, bár senki nem csiholta
Hogy ön szeretni tudna akár egy hónapon át

De én tudom, a szerelemhez – ebben igaza van –
Sok pénz kell, és üveg elefántok
Ám nekünk csak szavaink vannak, elültetve sorban
És utánuk ugráló kenguru családok

Sehol nem jegyez minket a tőzsde
Nem hizlalja hasunkat semmiféle business
Mert a mi árunk ködből lett szöve
Kereskedelmi ügylet belőlünk nem lesz

De rólunk énekelnek rapszódíát a reklámtáblák mind
Mindenhol, mindenki rólunk fog beszélni
Gazdagabbak vagyunk, mint az összes Rothschild
Mi, az ismeretlen szavaknak faragói

Fehér oázisom még érintetlen föld
Homokos sivatag, mit nem taposott lába
A Red Star Line hajójáról hiába küld ön
Első osztályú jegyet csábítva utazásra

Kis hajóm mellett fehér halak raja
Éles fogakkal köröznek körülted
Mielőtt eltakar könnyeim ködfátyla
Szomorúságom monogramját számból kimetszed

Megmutatom neked ott, a szigeten
Hol Bach veri billentyűit régtől
Virágot tartva szájukban a réten
Szavaim mint legelnek a tehénfejekről

Megdöbbennél, ha bemutatkoznának
Újdonságaim, mik unikumok lesznek mindig...
Szerelmes szavaim csipogva ugrálnak
Mint apró, tépett tollú kolibrik

Mikor éjjel aztán szétárad a dancing
És pár a párját keményen öleli
Transzba esve kezdenek ugrálni
Bizarr strófáimnak fehér egerei

Ó, te gyönyörű, fekete hölgy
Mint méreg öl tested parfümillata
Menj, kint a sötétben már vár a kapu előtt
Szívemnek vágató autója

MAGYARÁZATOK

abrykotyno – neologizmus, hangulatszó

abszint – erős szeszes ital, a fr. absinthe (fehér üröm) szóból eredeztetve, amely az ital alapanyaga, sokáig tiltott alkohol volt

adieu – (fr) búcsú, búcsúzás

Alain Gerbault – (1893–1941) az első francia, aki egyedül kerülte meg hajójával a földet 1930-ban

Anatol – Anatol Stern (1899–1968) lengyel futurista költő, B.J. költőtársa és barátja

antypirin – szénvegyület, főként láz ellen használt gyógyszer

argonauták – görög mitológiai alakok, az Argó hajó utasai (többek közt Orpheusz, Héraklész, Laertész és Iaszón király)

Arpeggio – (zene) zenei ékesítés, olyan játékmód, melyben az előadó az akkordot hangjaira bontva, törve, „hárfaszerűen” szólaltatja meg

artista – cirkuszi művész

astra, aster – léggömbvirág, vadon növény, vagy kertekben nevelt virág, fehér, rózsaszín, lila, vagy ibolyakék szirmokkal

bachofugi – neologizmus, hangulatfestő szó

Backer-street – neves belvárosi utca Londonban, többek közt itt „lakott” Sherlock Holmes, Madame Tussaud itt nyitotta meg első kiállítását 1835-ben

barkarola – (zene) csónakos dal, a velencei gondolások éneke, ill. ennek hangszeres utánzata

Beatrice – a lelki szerelem szimbóluma (Dante szerelme után)

bémol – (zene) a b-nek, mint leszállító jelnek elnevezése

Bleriot – Louis Bleriot (1872–1936) francia repülőgép-konstruktőr, pilóta, gépével 1909-ben elsőnek repülte át a La Manche csatornát

Blok – Alekszandr Alekszandrovics Blok (1880–1921) orosz költő és drámaíró, az orosz szimbolizmus egyik meghatározó alakja

blondes – (ang) szókék
Brygidka – volt(?) börtön Lvovban
buduar – budoár; (női) szalon
business – (ang) üzlet
cacao-choix – francia kakaólikőr
cafe – (ang) kávéház
cake walk – a múlt századfordulón elterjedt amerikai néger tánc és zene, melynek végén a legjobb táncost süteménnyel jutalmazták
capriccio – (zene) csapongó
chambre garnie – (fr) berendezett szoba
chapeau – (fr) kalap
Charli – itt: inas, lakáj
Chryzolinda – neologizmus, kitalált név
cipőim – utalás a Cipő a gomblyukban c. saját versére
Clicôt – francia pezsgő
Coeur de Jeanette – a tízes évek neves francia parfümjé
collegium – (lat) kollégium, iskola
comme il faut – (fr) illendően, illedelmesen viselkedik vki
constabel – (ném) rendőr
cordial-medoc – neves francia likőr
coucher – (fr) kicsi kanapé
crêpe de Chine – (fr) lágy tapintású vászonkötésű selyemszövet
robe – (fr) női ruha, köntös
curacao – narancslikőr koktél
dancing – (ang) tánc
decolletage – (ang) dekoltázs
demimonde – (fr) félvilági, rossz erkölcsi hírben álló nő
dessous – (fr) fehérnemű
dreaming – (ang) álom
efroncko – neologizmus, hangulatszó

egzokvinció – neologizmus, hangulatszó
ekstázbár – neologizmus, hangulatszó
eksztatikus – elragadtatott, felindult
en avant – (fr) előre (vezényszó)
en gros – (fr) nagyban
en-deux – (fr) kettesben
erósz – a szerelem és a szexuális vágy istene a görög mitológiában
face-à-main – (fr) lornyon
fashionable – (ang) divatos
faworki – (len) forgácsfánk, csöröge
Fehérhó – kitalált helységnév
finish – (ang) befejezés, vége, végül
Forgolód – kitalált helységnév
fox-terrier – kutyafajta
Funerailles – (fr) más néven: Temetés – Liszt Ferenc gyászzenéje, melyet az 1848–1849-es szabadságharc bukására komponált 1850–1852-ben, egyesek szerint Fryderyk Franciszek Chopin (1810–1849) lengyel zeneszerző, zongorista, Liszt barátja halálára írta a szerző
futurotikusan – neologizmus, é: futurista módon
gawot – (zene) francia néptánc üteme szerinti zenei stílus, itt: futam
gentleman – (ang) úriember
gomblyuk – a zakó gallérján lévő gomblyuk, ahova virágot tűz(het)nek a férfiak ünnepi alkalmakkor
good bye – (ang) viszlát
gors – (len) ingmell
gouache – speciális (dextrin kötőanyagú) vízfesték
grand-duc – (fr) nagyherceg
guillotine – nyaktiló, jellegzetesen francia kivégző eszköz
haemophilla – (haemophilia) orvosi szakszó, véralvadási zavar

Heredia – Jose Maria de Heredia (1842–1905) kubai származású francia költő, 118 versből álló mesterszonettet írt *Les Trophées* címmel

hexameter – az epikai költészet versmértéke, amely hat verslábból áll

intermezzo – (zene) közjáték, mellékes eset, epizód

interview – (ang) interjú

introdukción – (lat) bevezetés, megnyitó

ipecacuana – (ipecacuanha) trópusi növény, hánytatógyökér, gyógyszer alapanyaga

Iwaszkiewicz – Jarosław Iwaszkiewicz (1894–1980) lengyel költő

Jan – Jan Kozakiewicz (1857–1927) szocialista politikus, a lengyel proletariátus himnuszának, a Vörös zászló c. dalnak zeneszerzője

Jan Grudziński – (1907–1940) Kijevben született lengyel tengerészkapitány, a II. világháborúban elsüllyedt tengeralattjárójával

je vous aime – (fr) szeretlek

Jerzy – Bruno Jasieński testvére

jour-fixe – (fr) adott nap, fogadónap, értsd itt: fogadás, uzsonna

Karasiński – Zygmunt Karasiński (1898–1973) lengyel zeneszerző, zenész, főként jazz és tánczenék szerzője, előadója

Kellerman – Annette Kellerman (1887–1975) híres ausztrál úszónő, amerikai filmszínésznő, aki vízi bemutatókat tartott, így „feltalálva” a szinkronúszást

kinematográfia – mozgófénykép készítése, filmezés

konföderáció – szövetség

konvolúción – matematikai szakszó, gyakran használt művelet a valószínűségszámításban

könyök – hossz mérték, más néven sing, 44,5 cm

krokkett – (croquet) angol társas sportjáték labdákkal, kapukkal, kalapács-szerű ütőkkel

kuluar – színpalack mögötti helyiség

kvintett – (zene) előadás öt hangszerrel

landau – (ang) hintó

lapidáris – (lat) tömör, velős

leitmotiv – (ném, zene) vezérmotívum, amely a hozzá kapcsolt személy, esemény, dolog említésekor, megjelenésekor vissza-visszatér

lente – (fr) lassan

lift-boy – (ang) liftes fiú, liftkézeltő

Li, Lili – Lili Brik (1891–1978), Majakovszkij múzsjája, szeretője, feminista, avantgárd nő, írt, festett, fordított, színésznő volt, a Szovjetunióban az első, aki nő létére nadrágban járt, autót vezetett

lineáris – egyenes vonalú

lornyon – nyeles szemüveg

Lukiszka – börtön Vilnius központjában

m-me butterfly (Madama Butterfly) – (ang) Pillangókisasszony, Puccini (1858–1924) operája

Maeterlink – Maurice Polydore Marie Bernard Maeterlinck (1862–1949) flamand származású francia nyelvű drámaíró, költő, esszéíró, 1911-ben irodalmi Nobel-díjat kapott

mahorka – silány minőségű dohány (kapadomány)

mail-coach – (ang) postakocsi

mandolin – (zene) pengetős hangszer

manteaux – (fr) kabát

mars – menetelés

marsylianka – a francia forradalom, a „szabadság, testvériség, egyenlőség” jelszót képviselő nőalak

Max Linder – Gabriel-Maximilien Leuvielle (1883–1925) neves francia színész

mazurka – lengyel eredetű, népszerű paraszttánc

meeting – (ang) találkozó

Megaira – a bosszúállás görög istennője, Uranosz véréből született

metrum – (gör) ütem, a költészetben és a zenében használatos mértékegység a szótagok, hangok mérésére

Mia May – (1884–1980) korabeli innepelt német színésznő

moment – (ang) pillanat
monogram – nevek kezdőbetűiből összeállított jel, névjel
mopsz – kis termetű kutyafajta
morga – (román) halottas kamra
morze – (len) tenger (e.: mozsze)
morse – (ang) az abc betűinek hosszabb és rövidebb jelekből álló kódolása, Samuel F. B. Morse (1791–1872) találmánya (e.: morzé)
na bis – (len) ráadásnak
napitta – neologizmus, hangulatszó
neologizmus – nyelvi újítás, kitalált szó
Némánhull – kitalált helységnév
Ninon – egy korabeli film (Pieśń dla ciebie) dala
non plus ultra – (lat) felülmúlhatatlan
Nuda – a szó lengyelül unalmat jelent, ugyanakkor B.J. latin eredetű szóként is használja: meztelen, akt, a szerző feltehetően Gustav Klimt 1899-ben festett Nuda Veritas (Meztelen Igazság) c. képére utal
„Oh, le bruits de la pluie...” – (fr) „Óh, eső, édes ének...” idézet Verlaine Szívemben könnyezik c. verséből, Szabó Lőrinc fordításában
okarina – (zene) agyagból, vagy porcelánból készült, tojás vagy répa alakú csőrös fuvola
one-step – (ang) amerikai eredetű, 1920–1925 között elterjedt társasági tánc
ottomán – kerevet
ováció – zajos ünneplés, éltetés
Paderewski – Ignacy Jan Paderewski (1860–1941) Oroszországban született, az Egyesült Államokban elhunyt híres lengyel zeneszerző, virtuóz zongorista, a független Lengyelországért küzdő diplomata
par exemple – (fr) például
par force – (fr) a.m. erőszakkal, vadászva, vadászat közben
parkárnyék – neologizmus, hangulatszó

pas-de-quat – (fr) balett, négysemélyes tánc
Pathé & Co – volt francia filmgyár
patriotikus – hazafias
Pawiak – volt börtön Varsó központjában, ma börtönmúzeum
perché – (ol) miért?
perspektíva – a jövő, a lehetőségek látása
Piedmont – amerikai cigaretta márka
Pierrot – érzelgős, szerelmes bohóc
pince-nez – cvikker, orra csíptethető szemüveg
Platón – ókori görög filozófus
plessz – neologizmus, itt: vadászruha
Plotin – Plotinus, ókori filozófus, Platón követője
potpourri – szárított növényi anyagokból álló illatos keverék
prelúdium – felvezetés, előjáték
pro et contra – (lat) mellette és ellene
pszichodráma – gyógyító célú színjátás, szerepjátás lelki problémák feldolgozására
pudli – kutyafajta
puhaléptek – neologizmus, hangulatszó
pyrin – láz- és fájdalomcsillapító gyógyszerek nevének képzője
recitáció – szavalat, előadás
Red Star Line – királyi belga gőzhajózási társaság volt, hatalmas óceánjárókat üzemeltetett
Reni – Irene, B.J. 1921-ben meghalt húga becézése
Rha-kultusz – neologizmus, kitalált rítus
Rops – Félicien Rops (1833–1898) belga művész, illusztrátor, Baudelaire barátja
Rothschild – a világon sok országban élt és élő, pénzügyekkel foglalkozó, rendkívül gazdag család
Ruso – kitalált festő neve

rúna – a szó eredeti jelentése: suttogás, titok

Saint-Bernard – nagy termetű kutya, bernáthegeyi, a Szt. Bernát-hágónál tenyésztik, életmentésre is oktatják őket (Napóleon a kutyák segítségével kelt át az Alpokon)

Scriabin – Alexander Nyikolajevics Szkrjabin (1872–1927) orosz expresszionista zeneszerző, zongorista

shocking – (ang) sokkoló, megdöbentő

Siewieranin – Igor Szeveranyin (1887–1942) orosz futurista költő, főként kabaré jellegű verseket írt, 1918-tól külföldön élt

sigillaria – (lat) kihalt növényfaj (pecsétfa)

sleep – (ang) alszik

song és singer – (lat) a.m. dal és énekes

spleen – (fr) unalom

staccato – (zene) röviden, könnyedén, szaggatottan

Staff – Leopold Staff (1878–1957) lengyel költő, esszéíró

stanza – olasz eredetű strófaszervezet

Stern – Anatol Stern (1899–1968) lengyel költő

sarkóma – rosszindulatú daganat

szejm – (len) lengyel országgyűlés

Szent Ferenc – Assisi Szent Ferenc a ferences rend megalapítója, az állatok, a kereskedők és a természet védőszentje

szintézis – összefoglalás, egységbe foglalás

szolfézs – (zene) relatív szolmizáció, a zenei alaphangok hangmagasságok szerinti sora

szt. Samki nővérek – (e.: szent Számki) neologizmus, kitalált felekezet

szublimáció – halmazállapot-változás

Tetmajer – Kazimierz Przerwa-Tetmajer (1865–1940) lengyel költő, novellaíró

Timur madár – neologizmus, nem létező madárfaj

tingli-tangli – német eredetű, nem színvonalas zene és tánc (lötyögés)

tisztánlátó – az, akinek belső sugallatai és látomásai vannak
toujours – (fr) örökké, mindig
tremolo, tremolando – (zene) egy hang, hangpár vagy akkord hangjainak gyors egymás utáni ismételtetése
trilla – két hang olyan gyors egymás utáni kiadása, hogy azok szinte eggyé válnak
tur – vadon élő, a XVII. században kipusztult bölény-szerű állat
Tuwim – Julian Tuwim (1894–1953) lengyel költő
unikum – (lat) egyedülálló, különlegesség
Verhaeren – Émeile Verhaeren (1855–1916) flamand költő
vibráció – rezgés, feszültség
vis-à-vis – (fr) szemközti, szemben
water-sky – (ang) meteorológiai jelenség
Wronki – lengyel kisváros, egyik nevezetessége a porosz börtön
Z.K. – ismeretlen személy
zambezi – zambiai

